

ZDUS^{plus}

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM

December 2019, januar 2020,
leto XII, številka 12/1

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

Srečno 2020

**Peli in
plesali smo**

**Živahno tudi po
pokrajinah**

**Bili smo
v Moskvi
in Bruslju**

**Program Starejši
za starejše vse
bolj prepoznaven**

V ŽARIŠČU

1. seja Strokovnega sveta ZDUS	4
Ključni izzivi bodočega nacionalnega energetskega in podnebne načrta	5
Dejavna Socialna zbornica Slovenije	6
Obiskal nas je Anton Donko	7
Kako in v kakšnih razmerah bivajo starejši v Evropski uniji?	7

STAREJŠI ZA STAREJŠE

Mednarodni dan prostovoljstva, 5. december	8
Priznanje Krajevne skupnosti Kanal	9
Utrujemo znanje	9
Program Starejši za starejše pomaga mnogim do boljšega življenja	10
Izolanke na obisku v Ilirski Bistrici	10

MEDNARODNA DEJAVNOST

Osrednje teme in dogodki Upravnega sveta AGE, 1.del	11
Obisk »podpornih« poslancev v Bruslju	12
Kaj so povedali ruski kolegi o oskrbi starejših	12

KULTURA

10. Revija upokojskih zborov in skupin ŠPZDU Velenje-Šoštanj 2019	13
Na koncertu Folklorne skupine DU Moravče so pele in plesale vse generacije	14

UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH .....

STATISTIČNO POROČILO ZA LETO 2019 ...

POD ZDUSOVIM ŽAROMETOM

Milan Markočič, predsednik DU Škofije	28
---	----

ŠPORT, REKREACIJA IN GIBALNA KULTURA

Povedli Škofjeločani!	30
14. Miklavžev turnir DU Piran	30
Tarok turnir	30

SPOMINJALI SE JIH BOMO

Bila je in ostala bo med nami	32
V spomin profesorju Lojzetu Malovrhu	32

SPOROČILA UREDNIŠTVA IN VODSTVA ZDUS

Zakaj na Dneve medgeneracijskega sožitja (DMS) v letu 2020 ..	35
---	----

Veseli december je mesec, ki ga moramo sprejeti ali ga sprejemati večplastno. Potrošniška mrzlica je, seveda, v teh dneh na vrhuncu in ljudje se, tisti vsaj, ki imajo dovolj denarja, po črednem nagonu zgrinjajo v trgovska središča, kupujejo to in ono, največkrat pa tisto, česar potem sploh ne bodo potrebovali. Mnogi bodo odšli v tujino. Bodisi v toplejše kraje ali pa v mondena tuja zimskošportna središča, da pokažejo svojo novo smučarsko opremo. Naj, seveda, vse to je njihova pravica. Če bodo smučali? Najbrž že, ampak važno je, da bodo na Facebook ali Instagram prilepili fotografijo Zermatta z Eigerjem v ozadju, ali pa Ankogla kje v Mallnitzu ali pa znamenite Toffane s panoramo Cortine D'Ampezzo. Drugim ljudem veseli december predstavlja čas, ko lahko še bolj čvrsto spletajo družinske vezi, se odpravijo na krajši ali daljši družinski izlet, zvečer pa za mizo obujajo spomine na nepozabno družinsko doživetje. Ti ljudje vedo, kaj delajo, saj je to naložba za prihodnost in zares povezano družinsko življenje. So pa tudi tretji! Največkrat pozabljeni, ki komaj čakajo, da se decembrska evforija konča, ali da je sploh nikoli ne bi bilo. Ti ljudje so povečini starejši, odrinjeni na socialni rob in odvisni od prijateljske ali sosedske pomoči sostanovalcev, sokrajanov ali pa naših prostovoljcev, ki bodo v teh decembrskih dneh imeli dela vsaj toliko, kot Božiček in dedek Mraz skupaj. Če se ozremo naokoli, jih bomo zlahka opazili, saj, kot pravi pregovor: »Tisti ki išče, ta tudi najde.« Poiščimo jih! Podarimo jim nasmeh, kako toplo besedo in ... za spemembo, namesto prijatelja ali prijateljice, povabimo njih na kavo ali čaj v bližnji bistro. Če boste storili tako, vam zagotavljam, da boste dvakrat storili dobro delo. Polepšali boste praznike sebi in vašemu bežnemu znancu ali znanki in jim dali vedeti, da so še vedno opaženi, da so med nami. Pa Srečno!

ZDUS PLUS - mesečna revija Zveze društev upokojencev Slovenije. Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. Odgovorni urednik Črt Kanoni. Tel: 01/62 05 481 e-pošta: crt.kanoni@zduk-zveza.si Naslov uredništva: ZDUSplus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. Tel: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zduk-zveza.si Uredniški odbor: Vera Pečnik, Slavica Bučan, Mateja Peršuh, Lara Valič, Jože Miklavc in Črt Kanoni. Dopisniki PZDU: Celjska - Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; Dolenjska in B. krajina - Marija Golob 041 370 560 Gorenjska - Slavica Bučan, slavica.bucan56@gmail.com 041 347 030 Koroška - Željko Kljajič, zkljajic.kljajic@gmail.com 031 387 660 Pomurska - Vijola Bertalanič, vijola.ppzdukms@gmail.com; Posavska - Marija Krušič, makru27@gmail.com; 051 725 412 S. Primorska - Majda Marinič, babicamm@gmail.com; Šaleška - Jože Miklavc, joze.miklavc@gmail.com; 041 693 369; Zasavje - Milena Dimec, dimec.milena@gmail.com; 051 438 236 Z. Podravje - Irena Ferluga; Tajnica uredništva: Karmen Sparovec - Terekhov, Lektorica: Barbara Borko; Tisk: Schwarz print d. o. o., Ljubljana; Oblikovanje in priprava za tisk: NEBIA d. o. o., Nepodpisani članki so last uredništva oz. ZDUS. Naklada 3.500 izvodov Cena 0,99 EUR ISSN 2591-0205 Revija ZDUSplus je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 2192. Naslovnica: Mozirski gaj, pravljlični december. Fotografija, Jože Miklavc

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUSplus

Spoštovane članice in člani ZDUS!

Aktivnosti v letu, ki se izteka, ni manjkalo, le iztržek ni tak, kot smo ga pričakovali. V ZDUS smo opravili volitve za vodenje zveze in v njene organe za mandatno obdobje 2019–2023. Konstituiranje se je v teh dneh končalo, zdaj pa se je odprla kopica vprašanj. Naše usmeritve zajete v Memorandumu 2018 smo postavljali kot prioritete cilje! Tudi politika nam je še pred letom dni prikimavala, kot da gre za odlično popotnico za usklajevanje in urejanje zakonskih dopolnil in za uresničevanje ciljev, ki smo jih sprejeli zelo resno. V pričakovanju vladnih predlogov smo mislili predvsem na uskladitev letnega dodatka po sistemskem zakonu (95. in 96. čl. ZPIZ 2), da bo letni dodatek izplačan v celoti, a je bil za 40 milijonov »skromnejši« (?) po ZIPRS-u. Redna uskladitev je potekala po 105. členu ZPIZ 2, izredna pa bo zdaj, v decembru, za 1,5 %. Pričakovanja, da pridemo do sistemskih usmeritev na vseh področjih usklajevanja, so še daleč. V ZDUS bomo še naprej usmerjali vso našo pozornost v zahtevo, da se škoda, ki so jo utrpeli upokojniki zaradi neusklajevanja od 2010 do 2015 v višini 8,6 % (dolg po decembru je še vedno 5,4 %) v celoti nadoknadi z izrednim usklajevanjem v odstotkih in tako vsaj delno nadomesti vrzel, ki je nastala zaradi ZUJF-a.

Življenjske razmere upokojencev se zaradi podražitev stalno slabšajo in zelo smo zaskrbljeni (podatkov žal nimamo), koliko upokojencev z nizkimi prejemki ima pogoje za varstveni dodatek. Nismo revna država, zato je nesprejemljivo, da je preveč upokojencev, socialno šibkih in tudi veliko število otrok v denarni stiski. Računsko sodišče je našo oblast resno opozorilo, da za starejše ni preskrbljeno v zadostni meri! Mi pa moledujemo, kdaj bo Zakon o dolgotrajni oskrbi sprejet, da končno osreči preveč starejših ljudi, ki bi želeli starost preživeti v zavetju domačega ognjišča, ali vsaj doživljati prijaznejše staranje ob svojem zapečku. Tudi o e-oskrbi so potekale razprave, pa o gradnji domov za starejše, in bolj ko smo govorili, tanjša je postajala malha predvidena za uresničevanje nalog. Za leto, ki je pred nami, je v njej ostalo le 10 milijonov, pa še ti so namenjeni zgolj za vzdrževanje. Novih seveda ni na vidiku! Zaradi manjkajočih sredstev je zanemarjen tudi pristop k urejanju starejših stanovanj in odpravljanju arhitektonskih ovir, čeprav je v koalicijski pogodbi zapisano, da bo država za izgradnjo stanovanj namenila 0,4 % BDP, nič ne kaže, da bo tako. Je pa res, da papir vse prenese! Veliko besed je bilo namenjenih ukinitvi prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, a kako nadomestiti »izgubljeni denar?« Pravijo, do bo namesto prostovoljnega vstavljena beseda obvezno! Ta beseda pa je za upokojnike že sama po sebi strah vzbujajoča! Ker sta koalicija in opozicija že potrošili ves arzenal idej in predlogov, bo šel v proceduro še Zakon o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu?! Še kaj bi lahko dodal k aktivnostim, a je prostora premalo. V maju 2019 smo skupaj z MeKoS pripravili in izpeljali Dneve medgeneracijskega sožitja na GR v Ljubljani, že jeseni 2018 pa dokončno prekinili s sodelovanjem na f3žo zaradi že znanih razlogov, ki pa so zaostri-li odnose z MZU Ljubljana. Člani MZU

so glasovali na UO ZDUS in na Zboru ZDUS, da se strinjajo, da ZDUS izpelje samostojno prireditve, a je vodstvo MZU kasneje sklenilo, da ne prizna glasovanja svojih članov v organih ZDUS in so podprli zasebno podjetje kot so-organizatorji. Posledica te odločitve so bila podla obrekovanja in ta so zgolj škodila upokojniki organizaciji. Dnevi medgeneracijskega sožitja so, skupaj z mladimi: MSS, ŠOS in DOS, zelo dobro uspeli, zato je že pripravljena programska zasnova za leto 2020. Prireditve bo od 19. do 21. maja 2020 na GR v Ljubljani, rdeča nit prireditve pa bo Bivanski standard in logistika. Zaradi novega Statuta ZDUS so se morale PZDU uskladiti in prilagoditi svoje Statute tako, da je nedvoumno razvidno, da so pokrajine članice ZDUS. Več kot dve leti se je vlekel postopek včlanjevanja MZU v ZDUS. Ne! MZU ni hotela izpolniti pogojev za članstvo in ni včlanjena v ZDUS. Zdaj teče sodni postopek. DU na področju Ljubljane in okolice, ki plačujejo članarino ZDUS, imajo možnost, da se vključijo v PZDU Ljubljana z okolico ali pa čakajo na razsodbo sodišča, kar se bo bržčas zavleklo za leto dni ali več. PZDU Ljubljana z okolico je že včlanjena v ZDUS kot trinajsta Pokrajinska zveza in bo v letu 2020 tudi razpisala vsa športna tekmovanja, kulturne nastope in ostale aktivnosti in bo sleherno društvo imelo možnost sodelovanja na vseh področjih, tako kot ostalih dvanajst Pokrajinskih zvez.

VSEM ČLANICAM IN ČLANOM ZDUS KAKOR TUDI OSTALIM UPOKOJENCEM, DRŽAVLJANOM REPUBLIKE SLOVENIJE ŽELIM VELIKO MIRU IN PRIČAKOVANJ OB BOŽIČU, V LETU 2020 PA VELIKO ZDRAVJA, SREČE IN ZADOVOLJSTVA.

*Janez Sušnik,
predsednik ZDUS*

1. seja Strokovnega sveta ZDUS

Člani Strokovnega sveta ZDUS na 1. seji novega sklica

Sredi novembra se je na sedežu ZDUS na Kebetovi v Ljubljani sestal Strokovni svet ZDUS v novem sestavu. Predsednik ZDUS Janez Sušnik je predlagal precej obširen dnevni red. Konstituiranje Sveta, podlage za delo Sveta, pretok informacij ZDUS, informacija o mednarodnem zasedanju EURAG v Moskvi, poročilo o delu Upravnega sveta AGE, pripombe na Stanovanjski zakon, strokovni program DMS 2020, informacija o udeležbi na 2. konferenci ZPIZ, seznanitev s promocijo koncepta Gospodarstvo dobrega počutja in točko razno. Kdo so torej člani novega Strokovnega sveta, ki je po besedah mnogih, izbran resnično na podlagi strokovnih referenc minulega dela posameznikov.

Mag. Milan Krajnc prihaja iz Črnomlja. V času aktivne zaposlitve je delal predvsem na področju socialnega varstva, varstva starejših oseb, bil je tudi direktor doma starejših. **Tomaž Banovec** je bil informatik, planer, in generalni direktor Statističnega urada RS. Po upokojitvi se je aktivno vključil v ZDUS in mnoge druge organizacije. **Danilo Škerbinek** je vodil obratovanje in izgradnje ključnih energetskih naprav, energetsko sekcijo v papirni industriji in usposabljal kadre. Bil je tudi dolgoletni tehnični direktor Geoplina in je sodeloval pri pogajanjih in podpisu pogodb za dobavo plina iz Alžira. Kot prostovoljec je bil leta aktiven v Gorski reševalni službi, bil pa je tudi načelnik slovenske gorske reševalne zveze, član predsedstva mednarodne zveze in pod-

predsednik združenja planinskih organizacij. **Janko Čakš** je bil na celjskem direktor finančne uprave, delal pa je tudi na drugih področjih. Bil je finančni svetnik in višji predavatelj FKOV Celje. **Andrej Gerenčer** je nekdanji direktor PTT dejavnosti, bil je predsednik skupščine in župan občine, poslanec v DZ RS in veleposlanik na Madžarskem. **Milan Osterc** je po izobrazbi pravnik notranjih zadev, od leta 2000 dela v NVO. Lani je prejel državno prostovoljsko priznanje. Je koordinator mreže transplantiranih vzhodne Evrope ter predsednik DU Cankova. **Mag. Martin Toth** je vrsto let proučeval in delal na sistemih zdravstva. Bil je svetovalec svetovne banke in svetovne zdravstvene organizacije, predaval pa je na mnogih mednarodnih konferencah o slovenskem zdravstvenem sistemu. **Dr. Jožef Gašperšič** je fizik. Deloval je v Švici, nato pa bil na čelu zastopstva IBM za Jugoslavijo. Po upokojitvi se je vključil v številne svete za informatiko. Tudi v Strokovni svet ZDUS. **Primož Hainz** je vrsto let delal v DS RS kot sekretar, po upokojitvi se je pridružil stranki DeSUS in bil izvoljen v DZ RS. Bil je tudi podpredsednik Državnega zbora, sicer pa je bil v mladosti vrhunski atlet, dolga leta tudi podpredsednik atletske zveze. **Branko Suhadolnik** je 40 let delal v gospodarstvu. V Iskri je bil član različnih organov. Po upokojitvi je spoznaval javni sektor, organe občine in bolnišnice, na ZDUS pa je na čelu Komisije za tehnično kulturo, vodi pa tudi rokodelske delavnice. **Jožica Puhar** je diplomirana sociologinja, nekdanja ministrica za delo

in nekdanja veleposlanica v Makedoniji in Grčiji. Na ZDUS pokriva mednarodno sodelovanje in je članica organov Age Platform in Eurag ter članica sveta Vlade RS za aktivno staranje in medgeneracijsko. **Alojz Vitežnik** je, kot se za Primorca spodobi, končal pomorsko akademijo. Delal je na številnih področjih javnega sektorja. Bil je direktor stanovanjskega podjetja in direktor občinske uprave. Dva mandata je bil predsednik PZDU, en mandat pa tudi predsednik Nadzornega odbora ZDUS. **Jožko Čuk** prihaja iz Krasa, po izobrazbi pa je strojnik. Delal je na republiškem komiteju za energetiko, nato v Saturnusu kot vodja in direktor, potem pa še kot prvi mož Gospodarske zbornice. Zadnja leta pa je bil direktor goriškega gledališča. **Rožca Šonc** je pravnica. Skoraj ves čas je bila zaposlena v Krki, kjer se je posvečala programom načrtovanja in razvoja kadrov. Na ZDUS je že dvajset let in je operativni vodja programa Starejši za starejše. Pravnica je tudi **Anka Tominšek**. Delala je v politiki in tudi ves čas v stroki. Bila je sodnica v Novem mestu, delala je na sekretariatu za delo, strokovno na področju pokojninskega in socialnega varstva, bila je predsednica sodišča združenega dela ter višjega delovnega in socialnega sodišča. Bila je podpredsednica ljubljanske skupščine in županja občine Šiške. Za predsednika Strokovnega sveta je bil imenovan Milan Kranjc, za podpredsednico pa Anka Tominšek.

*Po zapisniku pripravil
Toni Krčan, foto ČK*

Ključni izzivi bodočega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta

Varovanje okolja in energetika danes ter v bodoče sta vse bolj osrednji vprašanji, potrebni preudarnega ravnanja in načrtovanja človekovega obstanka na našem modrem planetu. Tema dvema osrednjima temama so bili 21. novembra v hotelu Union na strokovnem posvetu namenjeni prispevki energetskih in okoljskih strokovnjakov Slovenije.

Rezultati poslovanja skoraj 200 slovenskih podjetij v zadnjih letih dosegajo zavidljive rezultate, še posebej zaradi uspešnega raziskovalnega in razvojnega dela mnogih slovenskih strokovnjakov, katerih dosežke nam zavidajo v tujini. Navedbe dr. Borisa Sučiča z Inštituta Jožefa Štefana so razveseljive in govore o tem, da bomo uspeli tudi v negotovih razmerah, ki so pred nami. Do 31. decembra 2019 je Slovenija dolžna pripraviti celovit nacionalni energetskega in podnebni načrt (NEPN) za obdobje 2021–2030. Ta mora vsebovati merljive in vmesne cilje, ustrezne politike sredstev in orodij ter jasne in razumljive ukrepe. Izbrana najpomembnejša področja tega načrta (promet, obnovljivi viri) so bili zainteresirani javnosti že predstavljeni v septembru. Pred strokovnjaki s področja energetike je zahtevno strokovno delo, ki temelji na znanju, izkušnjah in sodelovanju, zato bo to delo zahtevalo konstruktivne odgovorne in racionalne rešitve in njihovo izvajanje. Cilj energetske dejavnosti so suverena in varna dolgoročna oskrba s hkratnim blaženjem podnebnih sprememb. Med trenutne energetske vire moramo vključiti še obnovljive (27 % do leta 2030) in brezogljicne energetske vire, povečati energetske varnost ter učinkovitost in zagotoviti potrebno usposabljanje kadrov, ki delajo pri pridobivanju, upravljanju optimizaciji rabe, transportu, oskrbi in koriščenju energije. Morali bomo modernizirati in dopolniti prenosno ter transportno infrastrukturo in posodobiti energetske porabnike. Na splošno so podnebne spremembe v svetu in pri nas dobro poznane in predstavljene, a ukrepov je bilo po Pariški konferenci do današnjega dne zelo malo, čeprav so se države podpisnice zavezale svojim obveznostim, tudi Slovenija. Določena prizadevanja sicer potekajo, a primanjkuje osveščanja in odločnejših pristopov k reševa-

nju problematike. Na posvetu je v imenu okoljevarstvenikov A. Gnezda iz agencije Umanotera opozoril, da mora biti ključni izziv bodočega NEPN Slovenije tudi vključitev scenarija, ki bo zagotavljal, da se do leta 2030 zmanjša emisije za 40 %. Tako krčenje gre predvsem na račun racionalizacije rabe energentov in zmanjšanja

datkih živi okoli 80 000 starejših samih v prevelikih in dragih stanovanjih, njihove pokojnine pa so razmeroma nizke. Tudi ostala upokojenska gospodinjstva niso v bistveno boljšem položaju. Če ne bo pomoči države, bo pri reševanju teh težav potrebno nujno vzpostaviti sistem sosedске in družinske pomoči. Vsak prebiva-

Morali bomo modernizirati in dopolniti prenosno ter transportno infrastrukturo in posodobiti energetske porabnike. Na splošno so podnebne spremembe v svetu in pri nas dobro poznane in predstavljene, a ukrepov je bilo po Pariški konferenci do današnjega dne zelo malo, čeprav so se države podpisnice zavezale svojim obveznostim, tudi Slovenija.

skupne porabe za 30 % v primerjavi s potrošnjo iz leta 2005. Po bilanci za leto 2018 je od celotne porabe energije promet potrošil 38,7 %, industrija 26,4 %, gospodinjstva 23 %, ostala poraba 11,7 %. Podnebne spremembe zadevajo vse. Vsi bomo nujno morali zmanjšati potrošnjo energije in opraviti posege za večjo energetske učinkovitost stavb in stanovanj. Vse to se tiče tudi nas, upokojencev, še posebno tistih, ki so po odhodu otrok »na svoje« ostali sami v stanovanjskih hišah ali prevelikih stanovanjih in sami ne zmorejo plačevati praviloma visokih stanovanjskih stroškov. Po nekaterih statističnih po-

lec Slovenije se mora ob teh napovedih osvestiti, zamisliti in opredeliti o svojem »dolgu« ali ogljičnem odtisu in lastnem ravnanju ter ukrepah. Hočeš nočeš bodo to posegi v dosedanja potraten način življenja, seveda pa so tudi organizacije civilne družbe in njihove asociacije poklicane k takšnemu ravnanju. Tudi ZDUS in društva upokojencev. K sodelovanju pri pripravi Nacionalnega energetskega podnebnega načrta upokojenci nismo povabljeni, velja pa spremljati to delo ves december 2019, saj bo nato gradivo poslano v Bruselj.

*Danilo Škerbinek,
član Strokovnega sveta ZDUS*

Dejavna Socialna zbornica Slovenije

Socialna zbornica Slovenije je na svojih tradicionalnih Dnevih, 21. in 22. novembra, obeležila 25. obletnico svojega obstoja. Nastajala je v času graditve naše države in vzpostavljanja potrebnih institucij uvedene tržne ekonomije: različni reprezentativni sindikati, organizacije in združenja delodajalcev, dogovarjanje ob kolektivnih pogodbah ter urejanje odnosov med temi in državo.

V tistem času sem bila ministrica za delo, družino in socialne zadeve v Vladi Republike Slovenije in to je bil povod, da so me organizatorji jubilejnega dogodka povabili, da prevzamem vlogo častne pokroviteljice srečanja. Moj nagovor je bil kratko popotovanje v preteklost ter nekaj o razvoju in aktualnosti socialne politike pri nas. Objavljen bo v glasilu Socialne zbornice. Na plenarnem zasedanju in »delovnih otokih« Dnevov Socialne zbornice Slovenije so se uvodničarji in udeleženci dotaknili aktual-

Polno dvorano prisotnih strokovnih delavk in delavcev s področja socialnega varstva Slovenije je pozdravila tudi mag. Sandra Perič z beograjske zbornice socialnega varstva.

nih tem socialnega dela in uresničevanja novejših pozitivnih zakonodaj s področja družinske politike, duševnega zdravja, inštitutov osebne asistencije in družinskega pomočnika ter bodočega izvajanja dolgotrajne oskrbe. Zbor je obiskala in nagovorila ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ksenija Klampfer. O pomenu spoštovanja človekovih pravic pri strokovnem delu je govorila Vlasta Nussdorfer, svetovalka predsednika Republike Slovenije, o prihodnosti poklicev

in potrebnih znanj na področju socialnega varstva je razmišljala dr. Liljana Rihter, dekanica fakultete za socialno delo, uporabo detektivskega dela v socialnem varstvu pa je predstavil mag. Žiga Primc. Polno dvorano prisotnih strokovnih delavk in delavcev s področja socialnega varstva Slovenije je pozdravila tudi mag. Sandra Perič z beograjske zbornice socialnega varstva. Socialna zbornica se je v razdobju svojega delovanja razvila v pomembno strokovno inštitucijo, ki promovira organizacijo in kvaliteto socialnega varstva, vodi sistem usposabljanja, tudi za nas starejše pomembnih negovalcev, in se preko svojega članstva odraža na vseh področjih socialnega dela in v vseh starostnih skupinah, pa tudi v nevladnih organizacijah. V aprilu 2020 bo v Ljubljani organizirala mednarodno konferenco z naslovom »Med potrebami in podporo – dolgotrajna oskrba«.

Jožica Puhar, Strokovni svet ZDUS, mednarodno sodelovanje

**DNEVI
MEDGENERACIJSKEGA
SOŽITJA**

19.–21. maj 2020, 9.00–18.00
Gospodarsko razstavišče

**VSTOP
NA DOGODEK JE
PROST**

Obiskal nas je Anton Donko

Konec meseca novembra smo bili na ZDUS zelo veseli, saj nas je obiskal nekdanji predsednik krovne organizacije, Anton Donko, ki je moral, žal, zaradi svoje boleznj odstopiti s položaja. Prijazno smo pokramljali in razčistili marsikateri nesporazum, ki je nastal z organizacijo Dnevo medgeneracijskega sožitja pod okriljem ZDUS. Povedali smo, da želimo jasno opredeliti nalog, sodelovanje vseh pokrajin in na koncu potegniti črto pod obračun dela in stroškov, ki bo v čast tako Zvezi društev upokoencev Slovenije kot posameznikom, ki so nastopali v takšni ali drugačni obliki. Ugotovili smo, da se medsebojno globoko spoštujemo, da želimo delati v največji možni meri z roko v roki, s ciljem izboljšati kakovost življenja starejšim in jim popestriti prijaznejše dneve v tretjem življenjskem obdobju.

Vera Pečnik, foto ČK

Vera Pečnik, Anton Donko in Janez Sušnik

Kako in v kakšnih razmerah bivajo starejši v Evropski uniji?

Eurostat je za leto 2019 objavil poročilo *Staranje Evrope – pogled na življenje starejših ljudi v Evropski uniji*. Gre za širok spekter statističnih podatkov, ki opisujejo vsakodnevno življenje starejših državljanov Evropske unije. Nas so tokrat posebej zanimala **nastanitvene in bivalne razmere starejših**. Izraz starejši se v tem prispevku uporablja za starost 65 let in več. Na ravni Evropske unije zadnjih nekaj desetletij beležimo nizko rodnost, večje število razvez zakonskih zvez, zmanjševanje večdružinskih razširjenih gospodinjstev, kar so nekateri od razlogov za padec povprečne velikosti gospodinjstev. **Vse več starejših oseb v Evropski uniji živi samih**, posebej izstopajo starejše ženske, pri katerih je zaradi te okoliščine posebej povečano **tveganje revščine ali socialne izključenosti**. Podatki Eurostata kažejo, da so razlike med spoloma občutne. V letu 2017 je v EU 40 % starejših žensk živelo samih, starejših moških pa skoraj pol manj, 22 %.

Približno polovica vseh starejših v EU živi v prevelikih nastanitvah. Starejše osebe v EU živijo v »premalo zasedenih« nastanitvah. V nasprotju s težavo prezasedenosti nastanitvev, s katero se povečini

soočajo mlajše generacije in tisti, ki živijo v prestolnicah, je za starejše značilno, da je večja verjetnost, da živijo v, za svoje potrebe, prevelikih stanovanjih ali hišah. Leta 2017 je imelo evropsko gospodinjstvo v povprečju 1,7 sobo na osebo. Starejši v sestavljenih gospodinjstvih z dvema odraslima (pri čemer je vsaj eden starejši) so imeli v povprečju 2,1 sobi na osebo oziroma 3,4 sobe na gospodinjstvo, ki ga sestavlja vsaj ena starejša oseba. Najpogostejši vzrok za to je, da starejše osebe

nitvah, kar je v nebo vpijoč podatek, nasprotno je ta delež najmanjši v Romuniji (11,2 %).

Bivanjska cenovna dostopnost za starejše. Starejši, ki živijo sami, so najverjetneje lastniki svojih nepremičnin. V letu 2017 je bilo v EU 61 % starejših, ki živijo sami, lastnikov nepremičnin brez kakršne koli hipoteke ali stanovanjskega posojila. Več kot tretjina starejših, ki živijo sami, pa je plačevalo najemnino, pri čemer je bilo 22 % tistih, ki so bili prepuščeni plačeva-

Zadnjih nekaj desetletij se je v EU potrošnja povprečnega gospodinjstvega proračuna za bivanjske stroške (stanovanje, voda, elektrika, plin in drugo) povečala, medtem ko so izdatki za hrano in oblačila padli.

tudi po odhodu svojih otrok še naprej živijo v svoji nepremičnini, čeprav je ta prevelika za njih, jo je težko ogreti, ali pa je neprilagajena njihovim potrebam. V državah članicah ima v sestavljenih gospodinjstvih, kjer je vsaj ena oseba starejša, najvišje povprečno število sob na gospodinjstvo (5,3) Malta. V letu 2017 je na Irskem kar 90,5 % starejših živelo v prevelikih nastanitvah,

nju najemnino po tržnih cenah, 12 % pa je imelo najemnino subvencionirano, ali pa so bili oproščeni plačila. V državah članicah velik delež starejših, ki živijo sami in so lastniki svojih nepremičnin, beležijo v Litvi in na Irskem, nasprotno je več kot polovica starejših, ki živijo sami na Danskem, na Cipru, v Nemčiji, v Avstriji in na Nizozemskem, najemnikov.

Približno eden od desetih starejših je obremenjen s prevelikimi stanovanjskimi stroški. Zadnjih nekaj desetletij se je v EU potrošnja povprečnega gospodinjstva proračuna za bivanjske stroške (stanovanje, voda, elektrika, plin in drugo) povečala, medtem ko so izdatki za hrano in oblačila padli. Delež preobremenjenosti z bivanjskimi stroški je definiran s številom oseb, ki živijo v gospodinjstvu, kjer skupni bivanjski stroški predstavljajo več kot 40 % razpoložljivega prihodka. V letu 2017 je bil v EU približno vsak deseti starejši (10 %) preobremenjen z bivanjskimi stroški. V Bolgariji na primer kar 29 % starejših ni zmoglo plačila bivanjskih stroškov oziroma so ti predstavljali precej več kot 40 % njihovega razpoložljivega dohodka.

Starejši ljudje, ki živijo sami, so bolj verjetno izpostavljeni energetski revščini. Velik del stanovanjskega sklada v Evropi je starejši več kot stoletje. Te starejše nepremičnine so v slabem stanju, potrebne popravil, imajo težave z vlago, gnilobo in predstavljajo več vrst nevarnosti za stanovalce. Med energetsko revščino sodi tudi nezmožnost zadostnega ogrevanja doma: to je indikator, ki je pogosto povezan z nizko ravno prihodkov gospodinjstva, energetsko neučinkovitostjo doma ali (relativno) visokimi energetskimi

stroški. V letu 2018 v EU 7,4 % gospodinjstev ni bilo zmožno svojega doma zadostno ogreti, pri čemer je bilo 9,6 % gospodinjstev z enim starejšim.

Ali so rešitev naštetih težav alternativne oblike bivanja starejših oseb?

V mesecu oktobru so v organizaciji Predstavništva mesta Dunaj v Ljubljani potekali Dunajski dnevi, kjer smo se udeležili predstavitve Monike Badilla, vodje Oddelka za nego in oskrbo mesta Dunaj, ki je predstavila dobro prakso reševanja stanovanjske problematike starejših na Dunaju. Tam je leta 1992 kot pilotni projekt nastala prva stanovanjska skupnost za starejše občane, da bi leto kasneje občinski svet sprejel sklep o ustanovitvi stanovanjskih skupnosti za starejše osebe kot del oskrbne verige. Stanovanjsko skupnost starejših oseb definirajo kot: »Ponudba za ljudi, starejše od 60 let, ki zaradi zdravstvenih ali socialnih razlogov ne morejo, ali nočejo, živeti sami, vendar ne potrebujejo stacionarne/bolnišnične oskrbe in kjer je poudarek, da samoodločajo o življenju v skupnosti!«. Stroške najema in obratovalne stroške krijejo uporabniki sami (z možnostjo subvencije najemnine), pavšalni stroški za osnovni paket, ki ponuja podporo pri vselitvi, svetovanje in pomoč ter podporo pri izselitvi, je do

pred kratkim kril tudi uporabnik sam, a je od 1. 10. 2019 na voljo finančna pomoč socialnega sklada mesta, ki nudi tudi finančno podporo pri stroških mobilnih storitev nege uporabnika. Primer stanovanjske skupnosti za 5 oseb na površini do 200 m² uporabnikom omogoča enoposteljne sobe na stanovalca ter skupne prostore (dnevna soba, kuhinja, kopalnica/WC). Trenutno je na območju mesta Dunaj 220 mest v stanovanjskih skupnostih za starejše občane, na več kot 20 lokacijah. Imajo 5 organizacij, ki upravljajo s temi skupnostmi, cilj mesta pa je povečanje kapacitet in rast stanovanjskih skupnosti po vsem Dunaju, da bi starejši čim dlje ostali tam, kjer so preživljali svoje življenje (Badilla, 2019). O rešitvah stanovanjske problematike starejših bo ZDUS govorili tudi na Dnevih medgeneracijskega sožitja, ki bodo potekali od 19. do 21. maja 2020 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Dijana Lukić

Vir: **Badilla, Monika.** (2019). Ostati del družbe - alternativne oblike bivanja in njihov prispevek k vključevanju starejših oseb, ki potrebujejo nego ali oskrbo na Dunaju. Dunajski dnevi v Ljubljani 22.-24. 10. 2019.

Eurostat. (2019). Housing and living conditions. V: Helene Strandell in Pascal Wolff, ur. *Ageing Europe — looking at the lives of older people in the EU.*

Mednarodni dan prostovoljstva, 5. december

Socialna oskrba starejših je pri nas zelo raznolika. Le Ljubljana in Maribor imata Zavod za oskrbo na domu, v ostalih 128 občinah pa je organizirana preko Centrov za socialno delo, socialnih zavodov – domov za upokojeence in koncesionarjev.

Raznolik je tudi sistem financiranja oskrbe. V bogatejših občinah je lahko v celoti poravnana iz občinskega proračuna, v revnejših pa je sofinanciranje od 60 do 80 % oskrbe, kar v denarju pomeni od 5,60 do 9,70 EUR/uro. Le v redkih primerih pa je omogočena oskrba tudi v prazničnih dneh, ki pa jo moraš najaviti vsaj 2 meseca prej in je tudi izjemno draga, razen tam, kjer je organizirana preko domov za upokojeence. V ZDUS podpiramo vse pobude za obliko oskrbe, ki bo celovita, saj je po podatkih strokovnjakov več kot 60 tisoč

Janez Sušnik ZDUS, Liljana Batič ZOD, Marjan Sedmak MZU in Jera Grobelnik DSO Ljubljana Center

starejših oseb, ki potrebujejo pomoč. ZDUS zahteva celovito, finančno vzdržno in do uporabnikov prijazno oskrbo. Zavzemamo se tudi za racionalno mrežo izvajalcev, v katero naj bodo vključeni naši prostovoljci programa Starejši za starejše. Oskrba na domu mora biti urejena sistemsko, da bo dostopna vsem, tudi tistim v 82 občinah, kjer oskrba še do današnjega dne ni urejena, in da bodo cene in standardi poenoteni. Prav zato hočemo in moramo sodelovati pri Zakonu o dolgotraj-

ni oskrbi. Mednarodni dan prostovoljstva je tudi trenutek za čestitke in zahvalo več kot 3.485 prostovoljkam in prostovoljcem, vključenih v program Starejši za starejše. V svojem poslanstvu smo opravili le nekaj manj kot 900.000 ur prostovoljnega dela, odprli 110.000 vrat in stisnili roko pomoči potrebnim, mnoge od njih pa tudi objeli. Prostovoljci programa Starejši za starejše so posebni ljudje, ki jim ni žal za čas, znanje in dobroto, ki jo poklanjajo tistim, ki potrebujejo pomoč in razumevanje,

zato si zaslužijo vse priznanje in spoštovanje. Predsednik ZDUS Janez Sušnik se je ob mednarodnem dnevu prostovoljstva odzval vabilu MZU Ljubljana in obiskal Zavod za oskrbo na domu v Ljubljani, kjer sta ga sprejeli direktorica Lilijana Batič in direktorica DSO Ljubljana Center Tabor, Jera Grobelnik. V sproščenem in delovnem ozračju so se pogovarjali o izzivih oskrbe na domu in sistemskih rešitvah, ki bi morale postati primer dobre prakse.

Uredništvo ZDUS plus, foto ZOD

Priznanje Krajevne skupnosti Kanal

Ob 25. novembru, prazniku Krajevne skupnosti Kanal, je v večnamenski dvorani osnovne šole Kanal potekala proslava, na kateri je program Starejši za starejše, ki ga v Društvu upokojencev Kanal izvajamo že 10 let, prejel Priznanje Krajevne skupnosti. Program izvajamo v KS Kanal, KS Avče, KS Levpa, KS Kal nad Kanalom, KS Ročinj-Doblar, KS Kambreško in KS Lig, za delo na terenu pa je zadolženo 21 prostovoljcev in prostovoljk. Vsem, ki so kakorkoli vezani na izvajanje programa iskrene čestitke in zahvala za trud, ki ga vlagate v dobrobit starejših.

Franc Komac

Utrjujemo znanje

V Zvezi DU južne Primorske med številnimi dejavnostmi delujejo tudi združenja prostovoljk in prostovoljcev, ki so se odločili, da bodo svoje znanje in prosti čas namenili pomoči starejšim občanom, starim devetinšestdeset let in več. Društva upokojencev naše pokrajine so že pred desetletjem sklenila, da se pridružijo množici društev v naši državi.

Tako v tem trenutku deluje 297 aktivov, od tega 8 v našem okolju. Organizacija je dobro dodelana, vodenje poteka, prostovoljke in prostovoljci pa poleg zbiranja podatkov o starejših le-tem nudijo najosnovnejšo pomoč. Brez neprestanega izpopolnjevanja in izobraževanja pa ne gre, zato vsako leto sproti načrtujejo tudi to. Prvo sredo v decembru so se sestali v Kopru, v Zlatem kotičku SzS Koper, ki ga vodi in skrbi za vse potrebno za delo koordinatorka **Slavica Freljeh**, ki je tudi tokrat poskrbela za nemo-

teno delo. Upokojena medicinska sestra iz Ajdovščine, tudi sama prostovoljka, **Irena Vidmar**, je prisotne popeljala skozi znanja o pristopu k starejšim, ki jim želimo pomagati. Zlasti je prisotne, željne novih spoznanj, opozorila na človečnost, iskrenost in pristnost. V nadaljevanju pa so se slušatelji razgovorili o najpogostejši težavi, ki se pojavlja v življenju, o stresu. S pomočjo vprašalnika so se anketirali tudi sami. V svojem

delu se udeleženci in njihovi svojci in znanci mnogokrat srečujejo z žalostnimi trenutki slovesa od najdražjih, prijateljev in znancev, pa ne nazadnje tudi od dogodkov in stvari. Velikokrat smo v zadregi ob takih trenutkih. Predavateljica jih je peljala od primera do primera, se posvetovala s prisotnimi, skupaj pa so iskali najboljše rešitve. Zadovoljni so se poslovili, bogatejši za nova spoznanja.

Franc Gombač, foto Neta Vergan

Program Starejši za starejše pomaga mnogim do boljšega življenja

Na srečanju prostovoljcev, ki delujejo v okviru Šaleške pokrajinske zveze DU (ŠPZDU) Velenje, ki je 26. novembra potekalo v dvorani PGD Velenje, so se strokovnega dela, ki ga je izvedel Center za socialno delo Savinjsko-šaleška enota Velenje, udeležili vsi vključeni predstavniki tega programa, predsednik Vedenik in podpredsednica Tisnikarjeva ŠPZDU Velenje ter vodja programa Rožca Šonc.

V program so vključena skoraj vsa društva. Od 11 društev tega programa ne izvajajo le še pri DU Pesje, DU Šmartno ob Paki ter Klubu upokojencev Gorenje, ki ima nekoliko specifično organizacijsko strukturo. Starejši za starejše (SS) je program, ki ga je finančno podprla Evropska unija skozi socialni sklad in nagrajeni program, vendar pa so za vso Slovenijo nezadostna in je neobhodno potrebno delovati v korist pomoči potrebnim s številnimi prostovoljci. V Velenju to počnejo že od leta 2006, letos pa je sodelovalo kar 80 oseb, članov ŠPZDU Velenje. Vodje skupin, prostovoljci, pri DU usmerjajo svoje sodelavce in so v povezavi s pokrajinsko koordinatorko **Slavko Mijoč**, le-ta pa z vodjo koordinacije programa SS pri ZDUS, Šončevo. Ker je potrebno permanentno strokovno izobraževanje in usposabljanje, so tem ljudem namenjene različne delavnice, ena takšnih je bila tudi predavanje predstavnic CSD Savinjsko-šaleške enote Velenje, **Urše Antlejš** in **Melite Fijavž**. Zbranim iz vseh društev ŠPZDU Velenje ter vsem predstavnikom programa sta predstavili oblike socialnih pomoči, ki se lahko uveljavljajo pri centru, s poudarkom na pomočeh starej-

Srečale so se vodje programa Starejši za starejše pri ŠPZDU Velenje

šim ljudem, predvsem materialne narave ter pomoč na domu. O tem plemenitem poslanstvu in dragocenem delu prostovoljcev tega programa, ki je v Šaleški dolini zaživel med prvimi v Sloveniji, sta spregovorila **Franc Vedenik**, predsednik ŠPZDU Velenje in Rožca Šonc. Oba sta se zahvalila za prostovoljno, požrtvovalno delo ter čut za ljudi v stiski, za starejše in obolele člane, vključene v domača društva upokojencev. Ob tem so se zahvalila Slavki Mijoč in še posebej vsem vodjem (prostovoljkam) pri društvih ter posredno vsem sodelujočim društvom in njihovim prostovoljnimi aktivistom, ki pomagajo starejšim. Rožci Šonc pa so namenili še posebej buren aplavz, ki je bil zagotovo namenjen tudi vodstvu ZDUS. Vedenik pa je izpostavil že večkrat pove-

dano, da bo morala v tem okviru nekaj več prispevati lokalna skupnost (torej občine in krajevne skupnosti), v imenu katerih na nek način svoje plemenito poslanstvo izvajajo prav ljudje iz vrst upokojencev. Menil je tudi, da je čas, ko bi se morala vzpostaviti še boljša povezava med občinami, CSD ter ŠPZDU Velenje ter društvi v obliki sistemske rešitve, kar v občinah Šmartno ob Paki, Šoštanj in MO Velenje na načelni ravni ter še posebej župani, Kopušar, Menih in Kontič, podpirajo, zavore pa so v realizaciji in pri nekaterih občinskih uradnikih. Za prijetnejši zaključek srečanja so poskrbeli za nekaj razvedrila v okviru sodelovanja z upokojenci na ravni ŠPZDU Velenje Podkrajski fantje.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Izolanke na obisku v Ilirski Bistrici

Prostovoljke programa Starejši za starejše iz DU Jagodje Dobrava, smo se v četrtek 16. maja odpravile na obisk k prostovoljkam v Ilirsko Bistrico. V lepem in sončnem vremenu so nas v prostorih društva, ki si ga delijo s člani Rdečega križa, pričakali koordinatorka Dora Kalčič s prostovoljkami, družbo pa sta popestrila še Jože Rolih in Franc Gombač.

Prostovoljke iz Ilirske Bistrice so najuspešnejše v svojem delovanju v okviru celotne Južno Primorske PZDU. Po prijaznem in toplen sprejemu smo si medsebojno izmenjali izkušnje in ugotovitve s terena. Seveda so težave skorajda povsod enake, a razlike vendarle so. Odvisno od okolja. Ne moremo se izogniti nekaterim statističnim podatkom iz programa na ravni države in sicer: v obdobju 2004 - 2018 je

v program vključenih 183.534 starejših od 65let, opravljenih je bilo 1.054.015 obiskov ter nujenih 417.740 pomoči in to 101.448 prejemnikom, kar je opravilo 3.457 prostovoljcev in bilo tako realiziranih 8.5 mio ur prostovoljnega dela (ovrednoteno na 51 mio po 6 €/h). Obstaja pa razlika v neenakosti – gmotnem položaju glede na kraj bivanja. V Pomurju 33 % starejših prejemki ne zadoščajo za preživetje meseca, 39 %

jih ne more plačati pomoči, v Zg. in Sp. Podravju 22 % oz. 33 %, Posavju, Celjski PZDU, Dolenjska in B. krajina 29 %, oz. 39 %, Gorenjska, Ljubljana 1 19%, oz. 24 %, Ljubljana 2 21%, oz. 24 %, ter J. in S. Primorska 20 % in so še najmanj problematični (**vir: R. Šonc**). Prostovoljkam iz Ilirske Bistrice smo podarile zadnjo izmed

mnogih knjig o Izoli, Zgodovina Izole in ribištva, nato pa smo se skupaj odpravile na sprehod po starem delu mesta, čez »plac,« na ogled Hodnikovega mlina, zgrajenega že v 17. stoletju, skozi Guranji kraj, nekoč cvetoči industrijski del mesta, do slapa Sušec, t.j. izvira potoka Sušec nato pa po Kindlerjevem parku sklenile naš

sprehod. Poslovile smo se od gostoljubnih prostovoljk ter se odpeljale na pivško in si ob Krpanovi poti ogledale še ostanke gradu Kalc, ter po postanku na kmečkem turizmu v Ratečevem brdu, zadovoljne odšle proti domu.

Vanda Hlaj

Osrednje teme in dogodki Upravnega sveta AGE, 1.del

Na oktobrskem Upravnem svetu AGE so bile v ospredju teme Evropske komisije in Evropskega parlamenta ter priprave na organizirane dogodke v letu 2020, poleg običajnega dnevnega reda jesenskega zasedanja.

O Evropski komisiji in komisarjih, pomembnih za socialno politiko

Politični direktor AGE Miciej Kucharczyk je predstavil dogajanja v dosedanem procesu formiranja Evropske komisije in rezultate z vidika predlogov in pričakovanj AGE oz. starejše populacije v Evropi. Ko je Evropski parlament potrdil Ursulo Von der Layen za predsedniško kandidatko Evropske komisije, ji je AGE poslal odprto pismo, v katerem jo je pozval, naj demografske spremembe obravnava med prednostnimi nalogami nove komisije. Pismo je posredoval tudi voditeljem političnih skupin v Evropskem parlamentu še pred njenim zaslišanjem. V predstavljenih političnih smernicah je Von der Leyenova sicer omenila »da doživljamo demografske spremembe«, govorila je o vseživljenjskem učenju in odvisnosti starejših, toda navedbe so izzvenele bolj kot izziv, in ne kot priložnost. Da bi zagotovili, da bodo demografske spremembe tudi v naslednjem delovnem programu komisije predstavljene kot priložnost za Evropo, je AGE naslovila drugo pismo, v katerem je pozvala k strategiji EU za demografske spremembe in solidarnost med generacijami z namenskim portfeljem komisarja, ko bo usklajeval ukrepe Unije s ciljem zagotavljanja enakosti, socialne pravičnosti in blaginje tako za mlajše kot starejše generacije. Tokrat je bilo več uspeha! Dubravka Šuica je bila imenovana za vodenje dela Komisije na omenjenih področjih in zagotovitev razumevanja Evrope za svoj, verjetno najgloblji izziv, demografske spremembe.

Ursula Von der Leyen je v svoj program vključila več zahtev socialistov in zelenih, kot razumevanje družbenih in okoljskih sprememb:

Evropski zeleni dogovor vključno z zmanjšanjem emisij za 50 % do leta 2030, cilji trajnostnega razvoja (SDG) bodo postali kompas za evropski semester, različne socialne pobude in načrti »polnega izvajanja Evropskega stebra socialnih pravic«, na področju zdravja predlaga evropski načrt za boj proti raku, celotno izvajanje nedavno sprejete direktive o uravnoteženju poklicnega in zasebnega življenja in še zavezo, da bo predlagala novo, protidiskriminacijsko zakonodajo. Glede enakosti spolov pa želi sprejetje evropske strategije spolov z vidika življenjskega cikla. Nasilje nad ženskami želi uvrstiti na seznam kaznivih dejanj v EU in pristopiti k istanbulski konvenciji o boju proti nasilju v družini. Glede digitalizacije predlaga zakonodajo o človeških in etičnih posledicah umetne inteligence in želi posodobiti akcijski načrt za digitalno izobraževanje. Za program Erasmus+, ki vključuje izobraževanje starejših, želi potrojitev proračuna. Napovedala je nov slog upravljanja, ki bo temeljil na sodelovanju vseh Evropejcev. Pripravljen ima načrt za dveletno konferenco o prihodnosti Evrope in želi si, da bi bili vsi državljani Evrope vključeni v to konferenco. Tu naj bi kreirali predloge za spremembe, vključno s spremembo zakonodaje, če se bo izkazalo za potrebno. Za Evropski parlament pa predvideva možnost zakonodajne pobude, ki je zdaj povsem v rokah Evropske komisije.

Dubravka Šuica (*podpredsednica EK, demokracija in demografske spremembe*) je predstavila svoj program s splošnimi vodstvenimi načeli: Nagovoriti je potrebno vse Evropejce v celotni EU in izpolniti

njihova upanja in pričakovanja, vključno s podnebnimi izzivi, digitalnimi transformacijami in demografskimi spremembami, posebej še na podeželju. »Moramo delovati skupaj!« Ena institucija ni dovolj. Želi si tesnega sodelovanja z drugima dvema podpredsednikoma, še zlasti na področju vrednosti in preglednosti ter medinstitucionalnih odnosov in predvidevanj. Komisija želi popeljati do oprijemljivih rezultatov. Kar bo dogovorjeno, bo potrebno uresničiti še v tem mandatu komisije. Glede demografskih sprememb pa meni, da te sodijo med največje izzive, s katerimi se bo Komisija spoprijela. Sama, tako pravi, se bo osebno angažirala pri reševanju te problematike. Staranje danes dojemamo kot družbeno spremembo z večimi dilemami. Od trga dela, zdravja, pokojnine in še česa, medtem ko moramo to vprašanje zožiti zgolj na bistveno. Starejši morajo izkoristiti svoj potencial za samostojno in aktivno preživljanje starosti. Zelena knjiga o staranju bo pokazala, kateri koraki so potrebni za spodbujanje aktivnega staranja, vključno z reformami socialne zaščite trga dela. Njen pogled pa je uprejen tudi na podeželje, saj je to področje najbolj prizadel demografski upad, beg možganov, revščina in izključenost.

Predstavila pa je tudi druge izzive. »Portfelj o demografiji in demokraciji je dober predlog in navdušena sem, da bo to moje delovno področje,« je dejala. Dotaknila se je tudi neevropske delovne sile. »Brez delavcev s področij izven EU ne bomo odpravili vrzeli v ponudbi na trgu dela in nemoteno zagotavljali vrsto storitev.« O zaslišanju drugih kandidat in kandidatov pa v naslednji številki ZDUSPlus.

Jožica Puhar, *Strokovni svet ZDUS, mednarodno sodelovanje*

Obisk »podpornih« poslancev v Bruslju

Predstavniki nacionalnih zastopstev platforme AGE Europe so se jeseni zbrali v Bruslju, da bi se srečali s svojimi novoizvoljenimi poslanci. Volitve so vedno bile in bodo čas različnih preusmeritev. Nedavne evropske volitve 2019 seveda niso bile v ničemer izjema.

Evropski parlament se je temeljito pripravil na nove obraze in tudi znaten delež že poznanih. Starejši prebivalci Evrope, združeni v Age Platformi, so sklenili, da njihovi predstavniki v državah članicah vzpostavijo stike z njihovimi izvoljenimi predstavniki. Cilj te akcije je bil dvojen: seznanitev poslancev s strategijami platforme Age, da v njej prepoznajo ustreznega sogovornika, ko bo parlament sprejemal strategije, ki se nanašajo na starejšo populacijo in znova vzpostaviti medskupino za demografske spremembe in solidarnost med generacijami v tem in prihodnjih mandatih, da se zagotovi, da bo Evropski parlament opremljen z namenskim forumom, ko bo stekla razprava o omenjeni problematiki. Kampanja je dosegla vrhunec s slovesnostjo v prostorih Evropskega parlamenta, ko je podpredsednik Rainer Wieland zbranim namenil besede dobrodošlice in razumevanja v duhu Evropske unije. »Moja ideja ni družba, da en del nje govori o starih belih moških in ženskah, drugi del pa o mladih, ki jih je treba učiti.« V medskupini o demografskih spremembah in solidarnosti med

Slovenski evropskinci in gostje, J. Puhar druga z leve

generacijami mora prevladati želja, da vse politične skupine nadaljujejo z razpravami za reševanje izzivov, ki se pojavljajo skupaj z demografskimi spremembami, »ne kot grožnja, ampak kot priložnost za obnovo naše generacijske pogodbe,« je dodal predsednik AGE, Ebbe Johansen. Elizabeth Gosme, direktorica COFACE-Families Europe, ki skupaj z AGE deluje za ponovno vzpostavitev medskupine pa je poudarila, kako podpirajo negovalce in

spodbujajo avtonomijo gibalno oviranih oseb, saj so te pomemben člen za krepitev solidarnosti med generacijami. Udeleženci slovesnosti smo navdušeno pozdravili poslance: Bettino Vollath, Milana Brgleza, Tanjo Fajon, Mariso Matias, Ljudmilo Novak, Romano Tomc, Carlota Zorrinha, Julie Ward, Franca Bogoviča pa ni bilo in je na srečanje poslal svojega namestnika!?

Povzeto po novicah EP, foto EP

Kaj so povedali ruski kolegi o oskrbi starejših

»Rusija je zgradila celoten sistem socialnega varstva za starejše, ki ne morejo živeti sami doma«, tako nam o položaju starejših pripoveduje podpredsednik Ruske zveze upokojencev. Pravi, da za starejše skrbijo in jim dolgotrajno oskrbo zagotavljajo v široko razpredeni mreži negovalnih ali oskrbovalnih domov. Vzrok za veliko potrebo po tovrstnih storitvah so, poleg naraščanja obsega starejšega prebivalstva, tudi družinski razlogi. V današnjih zoženih družinah in delovnem tempu članov v aktivni dobi ni mlajših oseb ali drugih družinskih članov, ki bi lahko poskrbeli za svoje starejše sorodnike. Mladi so se osamosvojili in odšli

od doma, ali pa s svojimi starši nočejo živeti. To večinoma niti ne bi bilo v interesu samih starejših oseb. Pravi, da so njihovi domovi starejših dobri, da se v njih življenje nadaljuje. Imajo tudi posebne domove za dementne osebe z dolgo čakalno dobo na sprejem. Teh kapacitet primanjkuje in bi jih verjetno še bolj, če ne bi bili ljudje s to vrsto obolenosti mnogo premalo seznanjeni. Seveda je stanje po regijah različno in večinoma drugačno od Moskve. Deloma je pogojeno z dejanskimi potrebami, deloma pa z razvitostjo področja. Je različno v ruralnih in urbanih okoljih, kjer je tudi način življenja različen. Pri zagota-

vljanju kapacitet v domovih ali drugačni oskrbi starejših oseb morajo upoštevati tudi kulturne razlike v geografsko obsežni in tudi v življenjskih stilih raznoliki deželi. To je zelo naporno za oskrbovalce. Za primer navede osetsko narodno skupnost, kjer starejši tradicionalno živijo s svojo družino in jih ni mogoče preseliti v dom za starejše oziroma v oskrbovalno inštitucijo, čeprav razmere v družini ne dajejo ugodnih pogojev za domačo oskrbo. To nima nič skupnega z ekonomskim razvojem in napredkom. Kulturni vzorec je zakorenjen in se ne spreminja. Oskrbo v domu plačajo oskrbovalci sami, vendar to lahko

predstavlja le 75 % njihove pokojnine. Kar zmanjka do polne cene oskrbe, pokriva državni proračun. Sorodniki oskrbovanca običajno ne plačujejo oskrbe za svojega člana. Vlada plača delež v skladu z individualnimi okoliščinami na strani oskrbovanca, Zveza upokojencev pa kontrolira stanje in razmere. Proračun ne namenja dovolj sredstev za vse potrebe, se pa pojavljajo donatorji in sponzorji, tako da se stroški nekako pokrijejo. Poleg javnih, delujejo tudi privatni domovi za starejše in tudi v njih se oskrbovancem razlika do polne cene oskrbe pokriva iz državnega proračuna. Kot povprečno ceno domske oskrbe v Moskvi omenja 1000 evrov mesečno, izven glavnega mesta pa naj bi bila cena nižja. Kot enega uspešnih primerov zagotavljanja varne in zadovoljne starosti so nam organizatorji srečanja predstavili dom dolgotrajne oskrbe »Družbena hiša«, ki posluje na osnovi spremenjenih lastninskih odnosov, konkretno na osnovi na mestno upravo prenesenega premoženja posameznika, iz katerega se potem pokrivajo stroški domskega bivanja. Program je podoben tistemu, ki deluje v Nemčiji, kar je bil verjetno tudi zgled za uvedbo programa v Moskvi. V nekaj nadstropni zgradbi sredi gosto naseljene stanovanjske četrti z blokovo gradnjo so stanovanja različnih ve-

likosti in gradbenih izvedb ter predstavljajo možnost izbire posameznika, ki je mestu prepustil lastniško hišo ali stanovanje. Svoje novo bivališče lahko uporabniki po svoje opremijo, pripeljejo s seboj opremo iz prejšnjega stanovanja, vzdržujejo svoje gospodinjstvo, če to želijo in dokler so tega sposobni, imajo v stanovanju vso različico opreme in predmetov, ki si jo želijo. Videli smo dosti tega, kar posameznikom pomeni spomine na preživeta leta, dosežke, sorodstva, prijateljstva in še žive emocije. V zgradbi je tudi lična kapelica, opremljena z ikonami in predmeti, potrebnimi za verske obrede. Celotnega sistema delovanja inštitucije ni mogoče opisati v tem kratkem sestavku. Ob obisku pa smo dobili vtis, da je skrb za starejše dobro urejena, z ugodnimi pogoji bivanja in da so prebivalci s svojo odločitvijo zadovoljni. Seveda se nehote vsiljuje vprašanje, ali so nam pokazali vse nianse možnosti, izbor in počutij glede na vložek posameznika. Vsiljuje se tudi zaključek, da stvar ne bi dolgoročno delovala, če mesto od tega ne bi imelo materialnih koristi. Prikazano, dokaj pozitivno podoba skrbi za starejše, je nekoliko zatemnila razprava udeležencev prvega panela mednarodne konference »Zdrav stil življenja, dolgoživost, kvaliteta življenja«, kjer sem sama sodelovala v

okviru konference »Vseživljenjsko učenje in pravica dostopa starejših oseb do izobraževanja«. Razpravljavci so govorili o vseh mogočih izzivih, ki so jih po moji oceni dosti bolj težili kot dostopnost do izobraževanja. Po izjavah in medsebojnih razpravah prisotnih sem zaznala, da imajo izredne težave z zdravstvenim sistemom, kar posledično zadeva predvsem starejše osebe. Predstavniki ene od regij, oddaljene od prestolnice, je izkoristil priložnost razprave ob mednarodni udeležbi in opisoval domače razmere in možnosti oziroma nemogućnosti dostopa do zdravstvene oskrbe. Hitro je dobil družbo kolegov, ki se soočajo s podobnimi težavami. Iz povedanega je bilo razbrati, da so oddaljeni od Moskve v precej slabšem položaju v primerjavi s prestolnico. Centralizacija se je dobro odrazila, prav tako tudi neodzivnost oblasti in birokratski pristopi. Pravijo, da predloge, vprašanja, pritožbe naslavlja na ministrstvo za zdravje, ki se ne odziva. Če pa že reagira, pritožnike pošilja na dolgotrajno birokratsko pot pisnega pojasnjevanja in utemeljevanja problemov, kar razmer v življenju ne spreminja. Kako priti do odločevalcev, se sprašujejo. Pa ne le v tem, ampak tudi v drugih vprašanjih.

Jožica Puhar, Strokovni svet ZDUS, mednarodno sodelovanje

10. Revija upokojskih zborov in skupin ŠPZDU Velenje-Šoštanj 2019

V kulturnem domu v Šoštanju je 27. novembra potekala, v soorganizaciji DU Šoštanj ter skupine za kulturo

ŠPZDU Velenje, 10. revija pevskih zborov in vokalno-instrumentalnih skupin pokrajinske zveze, na kateri je

nastopilo 5 zborov, 5 malih sestavov ter glasbena skupina harmonikarjev Vingosi z Vinske Gore.

MePZ DU Šoštanj vodi Metka Atelšek Oman

Prireditve so pričeli z medgeneracijskim nastopom Eme in Tjaše Lesjak prav tako z Vinske Gore. Vinskogorčanki sta predstavili dve pesmi v spremljavi 17. letne harmonikašice Tjaše z mednarodnimi izkušnjami, ki je osvojila že svetovno prvenstvo v svoji kategoriji, pevsko pa je nastopila Ema Lesjak. Po uvodni napovedi **Anice Drev**, kulturalnice iz Črnove pri Velenju, se je začela revija po ustaljenem pristopu. Predstavnica za kulturo pri PZ **Bernarda Kočever** je nagovorila obiskovalce ter nastopajoče, nato pa z besedami zahvale in priznanja za prizadevnost v pripravah DU Šoštanj, županu **Darku Menihu** ter vsem nastopajočim in ožjemu odboru za pripravo prireditve izrekla besedo zahvale za podporo ter napovedala prijeten glasbeni večer in že predpraznično vzdušje veselega decembra. Prvi so zapeli pevke in pevci MePZ DU Šoštanj, ki jih je k ubranemu petju vodila Metka Atelšek Oman. Razveselili so s *Pesmijo* in *Jurjevanjem*. Iz prve roke se jim je zahvalil predsednik **Janko Zelcer**, ponosen na svoje pojoče soobčanke in moške člane zboru, ki pre-

pevajo že veliko let in so pomembni za vso občino Šoštanj, saj ni prireditve v domačem kraju, na kateri ne bi nastopali. Iz Škal so pripeli člani Lovskega pevskega zboru, kjer prepeva tudi več upokojencev kot mladih, med njimi tudi podpredsednik ŠPZDU **Milan Tepej**. V *gozdu* ter *Bistriški jager* pa sta ubrano zazveneli pesmi ob vodji zboru Metki Smirnov. Članice ŽePZ in MDI DU Velenje so nato pod vodstvom Manje Gošnik Vovk zapele *Miciko* ter *De-kletom*. Prireditelji so medse povabili tudi manjše vokalne sestave; Oktet Zavodnje, umetniškega vodje Jožeta Grabnerja, ki je odpel Potrkan ples in Na trgu, za njimi pa se je predstavil še Gaberški cvet, ki že vse leto žanje posejano v 20 letih njihovega delovanja in petja. Ob harmoniki spremljevalca, domačina Jožeta Šumaha, pa je bilo slišati lepo kot v pesmi *Klic srca*. MePZ DU Paka pri Velenju vodi Barbara Rošar. Z rutino nastopa pred poldrugim letom v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani so zapeli dve pesmi. Zborovodkinja Metka Smirnov pa je na oder pripeljala še Moški zbor DU Velenje in profesional-

no so zapeli *Vse najlepše rožice* ter *Rezijansko*. Že v zadnji četrtini nastopov se je iz srca zahvalil vsem nastopajočim tudi predsednik ŠPZDU **Franc Vedenik**, ki ni želel jemati časa pevcem, zato je le čestital vsem nastopajočim in se le nekaj kasneje še sam pridružil svoji skupini Podkrajskih fantov, ki prepevajo ob citrarski spremljavi Urške Vedenik. Zapeli so *Vem, da danes si jokala* ter *Avsenikovo Za mano se ozri*. Po aplavzu priznanja so se zares še enkrat ozirali za Urško, ki z milo zvočnimi citrami vselej podpira ubrano petje moškega kvarteta. Slepiz muzikant Franci Žerdoner pa je v sklepnem nastopu povedel svoje Vinskogorske Vingose. V nastopu harmonikarjev in v kombinaciji s pesmijo so spet naredili žur, kakršnega so uprizorili že v Cankarjevem domu v Ljubljani in križem po Sloveniji. Z venčkom slovenskih ljudskih pesmi so s poklonom čestitk in zahvale župana občine Šoštanj, Darka Meniha, sklenili izjemen koncert vseh nastopajočih v najbolj veseli večer šaleških upokojencev, ki je navdušil mnoge, zagotovo tudi vse nastopajoče.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Na koncertu Folklorne skupine DU Moravče so pele in plesale vse generacije

Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče se je sredi novembra v Kulturnem domu v Moravčah osmič predstavila na samostojnem koncertu, na katerega je povabila tudi nekaj gostov. Kot domačini in gostitelji so zaplesali dve koreografiji: *Ljubca moja*, splet gorenjskih plesov avtorice Nevenke Unk Hribovšek v moravških oblekah, in koroške plesne, avtorice Tine Vindiš v koroških oblačilih.

Člani moravškega Društva upokojencev se radi družimo z mladimi, zato smo tudi na tem koncertu lahko že prav na začetku spremljali nastop najmlajših z Osnovne šole Jurija Vege Moravče. Nastopil je mali zborček prvošolcev pod vodstvom mentorice Barbare Fale. Društvo je hvaležno mladim in šoli, da jim prisluhnejo ter sodelujejo z njimi, ker je zelo pomembno, da se o medgeneracijskem druženju ne samo sliši, temveč se tudi udejanja. Med gosti so bili priznani pevci Kvarteta Krt z dvema prihodoma na oder. V prvem so zapeli ljudske hudomušne pesmi, drugega pa so, ker je bil to še čas martinovanja, začinili z vinskimi pesmimi. Večer so zaradi drugačnosti še posebej popestrili gostje Međimursko kulturno umetniško društvo Ivan Car in skupina Perojski Črnogorci. Prvi so zaplesali međimurski ples, Pisana nedelja, drugi pa so s petjem in plesom predstavili črnogorske običaje. Ob zaključku so se vsi nastopajoči zbrali na odru in ob spremljavi Dominika Krta na harmoniki zapeli slovensko ljudsko, Pozimi pa rožice ne cveto. Obiskovalci, ki so bili nad nastopom navdušeni, so veselo zapeli z nastopajočimi.

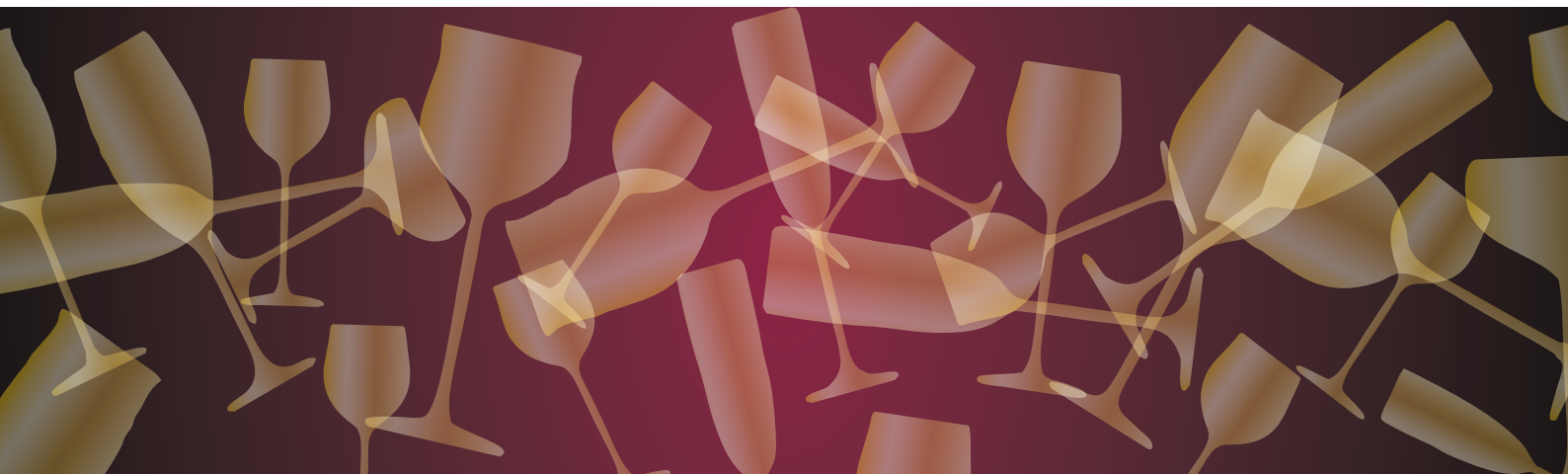
Vojka Rebolj, foto Miroslav Kosanović

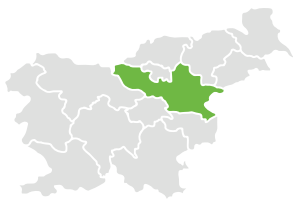

SREČNO

Vse dobro v letu 2020
vam želi kolektiv
hotela Delfin

CELJSKA

Predsedniki o delu društev upokojencev

Pokrajinska zveza društev upokojencev Celje je 10. decembra v Grižah pripravila srečanje predsednikov ali podpredsednikov društev upokojencev. Namen srečanja je bilo medsebojno spoznavanje, predvsem pa izmenjava izkušenj o delu v društvih.

Po pozdravu predsednice pokrajinske zveze **Zdenke Jan** in predsednice gostitelja, DU Griže, **Danice Veligošek** je zbrane najprej s prijetnimi pesmimi razvedril **Januš Grobelnik**. Resni del je začel podpredsednik PZDU Celje **Drago Prtenjak** in predsednike seznanil s potekom pilotnega projekta o dolgotrajni oskrbi, ki ga izvajajo tudi na območju občin Celje, Štore, Dobrna in Vojnik. S tem projektom bi naj postavili temelje Zakonu o dolgotrajni oskrbi, projekt pa se izteka konec junija 2020. Predstavil je tudi projekt Sobivamo, nato pa je koordinatorka programa Starejši za starejše Pokrajine Celje-vzhod **Ivanka Tofant** spregovorila o nesebičnem delu 351 prostovoljcev na Celjskem in o banki hrane ter predstavila svojo naslednico, **Damjano Lovrenčič**, ki bo z novim letom prevzela pokrajinsko koordinacijo. Ta je v svojem nagovoru pozvala predsednike tistih društev upokojencev, kjer program še ni zaživel, da jo povabijo na sestanke upravnih odborov društev, kjer jim bo lahko povedala več o programu in razjasnila dileme. Da je teh precej, so v predstavitev aktivnosti svojih društev potrdili tudi predsedniki oziroma podpredsedniki. Sicer pa je bilo očitno, da so društva aktivna na najrazličnejših področjih, zlasti na kulturnem in športnem, pri tem pa se srečujejo s podobnimi težavami. Povsod se članstvo stara, denarja za izpeljavo vseh zelenih dejavnosti ni dovolj, težave pa imajo lastniki objektov s stroški za njihovo vzdrževanje(!) Kljub temu lahko ugotovimo, da so društva aktivna in vpeta v življenje krajev, kjer delujejo, da se znajo povezovati z drugimi in da vsak po svojih močeh skrbijo tudi za ostarele člane. Vse bolj so tudi veščki pri uporabi računalnikov in druge sodobne tehnologije, skrbijo za izobraževanja, ohranjanje dediščine, krepitev zdravja in še bi lahko naštevali. Vsekakor je srečanje potrdilo koristnost izmenjave izkušenj in prispevalo h krepitvi občutka pripadnosti pokrajinski zvezi.

Besedilo in foto, Milena Brečko Poklič

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

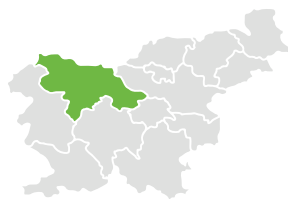
Srečanje prostovoljcev

Na tradicionalnem srečanju prostovoljcev programa Starejši za starejše za Dolenjsko in Belo krajino smo se prostovoljke in prostovoljci podali na ogled znamenitih točk Temeniško-Mirnske doline. Blizu 200 udeležencev si je ogledalo Deželo kozolcev v Šentrupertu, cerkev na Žalostni gori, grad Speča lepota na Mirni in Galerijo likovnih samorastnikov v Trebnjem.

Predstavitve posameznih točk so bile zanimive, ne nazadnje tudi zaradi prijaznosti vodnikov. Za izjemno dobro koordinacijo ogledov je zaslužna ga. Maja Kos. Sama in sovodniki Benjamin Kos, Barbara Jerovšek in Milica Korošec so spremljali vsak svojo skupino in za naš obisk tudi postali prostovoljci. Skupno srečanje in druženje prostovoljcev je bilo v Galaksiji v Trebnjem. Tu se nam je pridružila podpredsednica ZDUS ga. Vera Pečnik, ki se je prostovoljcem zahvalila za njihovo nesebično delo v programu in pripravljenost nuditi pomoč pomoči potrebnim. Prenesla je opravčilo vodje programa Starejši za starejše, ga. Rožce Šonc, ki se srečanja ni mogla udeležiti. Zbrane je nagovoril predsednik PZDU Dolenjske in Bele krajine, g. Dušan Kraševc. Srečanja sta se udeležila tudi predstavnik Diners-a.

Srečanje je potekalo v izjemnem vzdušju, časa je bilo za pogovore, izmenjavo izkušenj, snidenje s »starimi znanci«, ki so v programu že od začetka. Kot je običajno v prijetnih trenutkih, čas prehitro teče. Hvala in nasvidenje izrečena ob odhodu, sta bila potrjeno, da ima takšno srečanje za prostovoljce pomembno težo. V imenu vseh udeležencev hvala in še hvala vsem, ki ste sodelovali pri pripravi in izvedbi, da smo to srečanje izpeljali tako, kot smo si zastavili.

Besedilo in foto, Rozina Ku

GORENJSKA

Šesti dan Pokrajinske zveze DU Gorenjske je bil v Bohinjski Bistrici

Z verzom Janeza Medveška: »En sončen dober dan in en nasmeh krasan, nasmeh iskren in iz srca, odpre ti vrata, vrata vsa ... To ključ je, pravi ključ, od vseh vrat sveta,« se je v petek v Domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici začel 6. dan Pokrajinske zveze društev upokojencev Gorenjske.

Zdravko Malnar, predsednik PZDU DU Gorenjske, ki združuje 49 društev s skoraj 27.500 člani, je v svojem nagovoru izrazil zadovoljstvo, saj je bilo iztekajoče se leto 2019 za Pokrajinsko zvezo zelo delovno in uspešno. Uresničili so praktično vse s programom zastavljene cilje. Še več, prepričan je, da so v zelo dobri »kondi-

STATISTIČNO POROČILO ZA LETO 2019

(1) Poročilo bo v kratkem na voljo tudi v elektronski obliki (e-aplikacija) na naši spletni strani. Do slednjega dostopate z uporabniškim imenom in geslom, ki sta vam že bila dodeljena. Zaradi izboljšanja varnosti priporočamo, da si gesla ponastavite in določite vsaj 8-mestno geslo, ki naj vsebuje vsaj eno veliko črko, vsaj eno malo črko in vsaj eno številko. V kolikor poročila ne boste oddali v e-aplikacijo, ga pošljite na ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. Skrajni rok za oddajo statističnega poročila je 31. 1. 2020, saj moramo po tem roku pripraviti in oddati letna poročila za financerje.

(2) Poročilo na zadnji strani vsebuje osebne podatke funkcionarjev. Skladno z določbami Splošne Uredbe EU o varstvu osebnih podatkov je potrebno pridobiti soglasja, da se ti podatki sploh lahko vpišejo v poročilo. S tem namenom imamo za vas pripravljen obrazec, ki ga pridobite od predsednika, tajnika in blagajnika DU. Pridobljeno privolitev oz. soglasje hrani društvo in ga pošlje tudi na ZDUS. V kolikor posameznik ne odda privolitve (soglasja) društvu, društvo njegovih podatkov ne vpiše v statistično poročilo. Posledično pa bo s tem zelo oteženo medsebojno komuniciranje.

1.1. OSNOVNI PODATKI O DRUŠTVU

Društvo/klub: _____
 PZDU: _____ Banka: _____
 Št. TRR: _____ Davčna številka: _____
 Naslov društva/kloba: _____ Telefon: _____
 Naslov elektronske pošte: _____ Uradne ure: _____
 Naslov spletne strani: _____ Leto ustanovitve: _____

2. ŠTEVILO ČLANOV DRUŠTVA NA DAN 31. 12. 2019

Vseh skupaj: _____ Moških: _____ Žensk: _____
 Novi člani: _____ Umrli člani: _____ Izstopili: _____ Oproščeni članarine: _____

3. POGOJI DELOVANJA

3.1. Predvidena članarina za leto 2020: _____ €

Ste imeli zbor članov v 2019? da ne

Število udeležencev zbora članov: _____ Število sestankov upravnega odbora v 2019: _____

3.2. Društvo ima komisijo ali organizatorja

za humanitarno dejavnost (socialne zadeve) da ne za kulturo da ne za izlete da ne
 za šport, rekreacijo in gibalno kulturo da ne za prireditve da ne za tehnično kulturo da ne

3.3. Društvo ima svetovalnico za starejše da ne

3.4. Na katerem področju imate svetovalno dejavnost? _____

Kako pogosto deluje: tedensko mesečno redkeje (ustrezno obkrožite)

3.5. Koliko strank pride na leto v svetovalnico? _____

4. PROSTOVOLJNO DELO

4.1. Koliko prostovoljcev skupaj deluje v DU (vodstvo DU, funkcionarji DU, organizacija aktivnosti, delo v komisijah, delo v projektih ...)? _____

4.2. Koliko poverjenikov imate v DU? _____

4.3. Ali je društvo vpisano v register prostovoljskih organizacij? da ne

Imate v društvu seznam prostovoljcev? da ne Število prostovoljcev, ki obiskujejo starejše: _____

4.4. Ali se v letu 2020 želite priključiti programu Starejši za starejše? da ne – zakaj ne: _____

4.5. Ali ima DU odločbo o statusu humanitarne organizacije? da ne

4.6. Ali ima DU odločbo, da deluje v javnem interesu? da ne

4.7. Ali izvajate promocijske programe za opravljanje prostovoljskega dela? da ne

4.8. Ali izvajate organizirane oblike usposabljanja prostovoljcev? da ne

5. IZOBRAŽEVALNE DEJAVNOSTI

5.1. Koliko predavanj, okroglih miz, pogovorov, seminarjev, tečajev je pripravilo DU? _____

5.2. Skupno število udeležencev: _____

5.3. Glavne teme predavanj: _____

5.4. Kdo in kako pogosto (število) v vašem okolju organizira izobraževanja/delavnice za starejše (možnih več odgovorov):

	Institucija / termini	tedensko	mesečno	letno
a.	Univerza za 3. življenjsko obdobje			
b.	Ljudska univerza			
c.	Andragoški center			
d.	Knjižnica			
e.	Dnevni center			
f.	Medgeneracijski center			
g.	Društvo upokojencev			
h.	ZDUS			
i.	Simbioza			
k.	Ni poznano			

5.5. Ali se vam zdi, da je ponudba izobraževanj v vašem okolju ustrezna glede na potrebe? da ne

5.6. Izobraževanja iz katerih tem so najbolj pogosta/najbolj obiskana (specificirajte)? _____

5.7. Ali se vam zdi, da se starejši v zadostni meri udeležujejo izobraževanj? da ne

5.8. Glavne ovire za slabo udeležbo (možnih več odgovorov):

- Slaba ponudba izobraževanj Cena izobraževanj Pomanjkanje časa Slaba organizacija
 Neustrezen pristop predavateljev Neustrezna lokacija Pomanjkanje motivacije Slaba informiranost
 Drugo _____

5.9. Na kakšne načine so posredovane informacije o ponudbi izobraževanj (možnih več odgovorov):

- Časopisi Glasila Oglasne deske Društva Radio TV E-pošta
 Spletne strani Sms Plakati Zgibanke Pisno vabilo (navadna pošta) Ustno Drugo _____

6. ŠPORT, REKREACIJA IN GIBALNA KULTURA**6.1. Naštejte področja programske dejavnosti, zvrsti, ki jih imate v DU:**

- **športna tekmovanja:** št. disciplin: ___ št. udeležencev: ___ od tega št. M: ___ in št. Ž: ___ skupaj št. tekmovanj: ___

- **rekreacija:** št. disciplin: ___ št. udeležencev: ___ od tega št. M: ___ in št. Ž: ___ skupaj št. vadb: ___

- **gibalna kultura:** št. disciplin: ___ št. udeležencev: ___ od tega št. M: ___ in št. Ž: ___ skupaj št. vadb: ___

6.2. Izvajanje neorganiziranih osebnih oblik vadbe:

- **osebna domača vadba:** dnevno št. oseb: ___ tedensko št. oseb: _____

- **delo na vrtu (30–60 min):** dnevno št. oseb: ___ tedensko št. oseb: _____

- **fizična hišna opravila (30–60 min):** dnevno št. oseb: ___ tedensko št. oseb: _____

- **sprehodi s spremstvom:** dnevno št. oseb: ___ tedensko št. oseb: _____

- **razgibavanje ob pomoči drugih:** dnevno št. oseb: _____ tedensko št. oseb: _____

6.3. Število vseh udeležencev športa, rekreacije in gibalne kulture v DU:

št. vseh: _____ od tega M: _____ in Ž: _____

po starosti: 60+ št. M: _____ in št. Ž: _____ 70+ št. M: _____ in št. Ž: _____

80+ št. M: _____ in št. Ž: _____ 90+ št. M: _____ in št. Ž: _____

7. ŠPORTNE DEJAVNOSTI V LETU 2019

7.1. Število športnikov v DU: vseh _____ M: _____ Ž: _____

7.2. Število vseh športnikov, ki so tekmovali: _____

Št. tekmovalcev: na društvenih: ___ meddruštvenih: ___ pokrajinskih: ___ državnih: ___ meddržavnih tekmovanjih: ___

7.3. Število gostovanj v domovini: ___ št. udeležencev: ___

7.4. Število gostovanj v zamejstvu: ___ št. udeležencev: ___

8. REKREATIVNE IN IZLETNIŠKE DEJAVNOSTI V LETU 2019**Koliko članov DU je aktivnih na rekreacijskem področju?**

št. rekreacijskih pohodov: ___ št. udeležencev: ___ št. gorskih pohodov: ___ št. udeležencev: ___

št. kolesarskih izletov: ___ št. udeležencev: ___ št. rekreativnih izletov: ___ št. udeležencev: ___

št. vseh letovanj v Sloveniji: ___ in število vseh udeležencev skupaj ___

od tega št. letovanj v Delfinu: ___ skupaj št. udeležencev v Delfinu: ___

št. letovanj v tujini: ___ št. udeležencev: ___

Ali imate v društvu skupino za jogo? da ne št. članov: _____

Ali imate v društvu skupino za rekreacijsko telovadbo? da ne št. članov: _____

9. KULTURNE DEJAVNOSTI DRUŠTVA V LETU 2019**Zborovsko petje (12 članov in več)**

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Vokalne skupine (manj kot 12 članov)

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Inštrumentalne skupine

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Plesne skupine

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Literarna dejavnost

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Dramska dejavnost

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Likovna dejavnost

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Zbirateljske dejavnosti

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Ohranjanje kulturne dediščine

št. skupin: _____ št. članov: _____ št. dogodkov: _____

Koliko razstav ste imeli v letu 2019? _____

S katerih področij: _____

10. TEHNIČNO-KULTURNE DEJAVNOSTI DRUŠTVA V LETU 2019**10.1. Katere dejavnosti tehnične kulture izvajate v društvu?** **Nobene****Ročna dela** da ne št. članov: _____**Fotografija** da ne št. članov: _____**Modelarstvo** da ne št. članov: _____**Elektrotehnika** da ne št. članov: _____**10.2. Ali imate tečaje iz varnosti v cestnem prometu?** da ne**Ali ste v letu 2019 organizirali obisk Centra varne vožnje?** da ne če da – kolikokrat: _____ št. udeležencev: _____**11. LETNA GLASILA IN PUBLIKACIJE****11.1. Ali ste v letu 2019 izdali letni program društva?** da ne št. izvodov (naklada): _____ št. strani: _____**11.2. Ali ste v letu 2019 izdali priložnostno publikacijo (npr. zbornik)?** da ne št. izv. (naklada): _____ št. str.: _____**12. NAČINI IN POGOSTNOST INFORMIRANJA ČLANSTVA (ustrezno obkrožite)****12.1. Pisno** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**S poverjeniki** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**V lastnem glasilu** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**V drugih glasilih** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**Na lokalnem radiu, TV** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**Po e-pošti** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**Na spletni strani** tedensko mesečno letno redkeje nikoli**12.2. Ali berete revijo ZDUS Plus?** mesečno občasno nikoli**12.3. Ali ste naročeni in prebirate ZDUS e-novice (prijava na spletni strani), ki vam jih pošiljamo enkrat tedensko?** tedensko občasno nikoli**12.4. Ali obiskujete Facebook stran ZDUS?** dnevno občasno nikoli**12.5. Ali obiskujete ZDUS spletno stran?** dnevno občasno nikoli**13. DRUŠTVENI PROSTORI****13.1. Katere in kako velike delovne prostore imate?****Pisarna:** nimamo lastno najeto brezplačno**Predavalnica:** nimamo lastno najeto brezplačno**Soba za druženje:** nimamo lastno najeto brezplačno**Športni objekt:** nimamo lastno najeto brezplačno**Klub, bife:** nimamo lastno najeto brezplačno**14. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE****14.1. Ali imate v društvu računalnik (tudi iz programa Starejši za starejše)?** da ne (ustrezno obkrožite)**14.2. Leto nakupa/pridobitve računalnika:** _____**14.3. Ali imate računalniški program za poslovanje društva?** ne da (izberi): ORPO drugo**14.4. Če še nimate programa za poslovanje, ali vas zanima program ORPO, ki ga uspešno uporabljajo številna društva?** da ne (ustrezno obkrožite)**14.5. Ali organizirate tečaje računalništva?** da ne**14.6. Kolikokrat letno izvajate tečaje računalništva?** _____**15. MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE****15.1. Ali ste v letu 2019 obiskali Dneve medgeneracijskega sožitja?** posamezno organizirano z DU ne

15.2. Ocena/komentar na Dneve medgeneracijskega sožitja 2019? _____

15.3. Ali se boste udeležili Dneva medgeneracijskega sožitja 2020? posamezno organizirano z DU ne

15.4. Ali sodelujete s centrom dnevni aktivnosti ali medgeneracijskim centrom? da ne Katerim: _____

15.5. Kdo je ustanovitelj? naše društvo drugi (ustrezno obkrožite)

16. OSEBNI PODATKI FUNKCIONARJEV (obvezno izpolnite vsa polja in pošljite privolitev oz. soglasje)

16.1. Predsednik/predsednica

Ime in priimek: _____ Število let na tej funkciji: _____

Najpomembnejše delo v aktivni delovni dobi: _____ Naslov bivališča: _____

Tel. št. doma: _____ GSM: _____ e-naslov: _____

Ste pripravljeni sodelovati v kateri od ekspertnih skupin ZDUS? da ne (ustrezno obkrožite)

16.2. Tajnica/tajnik

Ime in priimek: _____ Število let na tej funkciji: _____

Najpomembnejše delo v aktivni delovni dobi: _____ Naslov bivališča: _____

Tel. št. doma: _____ GSM: _____ e-naslov: _____

16.3. Kdo največ dela s poverjeniki?

predsednik/ca tajnik/ca drug/a funkcionar/ka (obkrožite le eno opcijo)

16.4. Blagajničarka/blagajnik (oz. računovodja)

Ime in priimek: _____ Število let na tej funkciji: _____

Najpomembnejše delo v aktivni delovni dobi: _____ Naslov bivališča: _____

Tel. št. doma: _____ GSM: _____ e-naslov: _____

17. NAČIN INFORMIRANJA S STRANI ZDUS

Na kateri naslov naj pošljamo pošto za DU: na društvo na predsednika na tajnika (označite ustrezno)

PRIVOLITEV ZA OBDELAVO OSEBNIH PODATKOV

Spodaj podpisani:

ime in priimek: _____

stanujoč v/na: _____

kontaktni telefon: _____ naslov el. pošte: _____

ki imam v (ime društva) DRUŠTVO UPOKOJENCEV _____,

(naslov društva-ulica, hišna številka, pošta) _____

(v nadaljevanju društvo) sledečo funkcijo ali vlogo (označi s križcem):

predsednik/predsednica tajnik/tajnica blagajnik/blagajničarka

najpomembnejše delo v aktivni dobi: _____

dovoljujem društvu, da moje zgornje osebne podatke vključi v Statistično poročilo društva za leto 2019 in za vsa naslednja leta, dokler bom imel zgornjo funkcijo ali vlogo ter te podatke v okviru obveznosti svojega poročanja preko statističnega poročila o svojem delovanju posreduje Zvezi društev upokojencev Slovenije, Kebetova ulica 9, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju ZDUS).

Ob tem sem seznanjen/a, da bo ZDUS moje osebne podatke iz zadnjega oddanega statističnega poročila vključil v spletno aplikacijo Društveni imenik, do katere imajo dostop vse pokrajinske zveze društev upokojencev, ki so članice ZDUS in vsa društva ter klubi upokojencev, ki so članice teh pokrajinskih zvez društev upokojencev. Seznam takšnih vsakokratnih pokrajinskih zvez društev upokojencev, društev in klubov upokojencev, je redno objavljen na spletni strani: <http://www.zdus-zveza.si/pokrajinske-zveze>.

ZDUS, pokrajinske zveze društev upokojencev, društva in klubi upokojencev bodo te podatke lahko uporabljali za potrebe svojega dela (da me kontaktirajo v primeru izvajanja skupnih dejavnosti, za pridobivanje dodatnih informacij glede delovanja društva, za posredovanje obvestil v zvezi z mojim položajem ali funkcijo, za posredovanje vabil za sodelovanje v organih, kjer bi glede na svoje izkušnje lahko sodeloval).

Seznanjen/a tudi sem, da lahko dano soglasje kadarkoli prekličem tako, da o tem obvestim društvo, ki bo o preklicu obvestilo ZDUS z namenom, da se moje osebne podatke izbriše iz aplikacije Društveni imenik in da torej ne bodo več dostopni zgoraj navedenim organizacijam. Društvo bo to privolitev in moje osebne podatke hranilo še dve leti po prejemu preklica, nato pa jih bo v roku enega leta izbrisalo. Takšna dvoletna hramba temelji na »zakonitem interesu društva«, saj so v tem času še možni postopki nadzora, ali je društvo osebne podatke pred preklicem zakonito obdelovalo.

Nadalje sem seznanjen/a, da imam pravico do seznanitve z lastnimi osebnimi podatki pri društvu, njihovim popravkom ter v primeru pogojev, kot so določeni z veljavnimi predpisi, tudi pravico do izbrisa, do omejitve obdelave teh podatkov in do njihove prenosljivosti. Za obdelavo osebnih podatkov, ki temelji na »zakonitem interesu«, lahko pri društvu ugovarjam, če menim, da moj interes, upoštevajoč moj konkreten položaj, prevlada nad interesom društva in bo slednje moje situacijo individualno obravnavalo.

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

ciji«. Vse to zahvaljujoč društvom in njihovim vodstvom ter vsem, ki delajo v Pokrajinski zvezi, in drugim, ki so jim stali ob strani in jim pomagali. Ob tem je posebej izpostavil delo komisij, saj so, kot je dejal »skupaj s posameznimi društvi jedro delovanja, ker vodijo in uresničujejo programe.« Tako so letos med drugim v sodelovanju s posameznimi društvi izvedli športna tekmovanja v 12-ih panogah, revijo pevskih zborov pod naslovom »Gorenjski upokojenci pojejo«, literarni večer »Ko se strmine dvigajo in koraki stopajo počasi« ter razstavo ročnih del, pa tudi vse načrtovane izlete in letovanja. Še posebej ga veseli, da se je letovanje v hotelu Delfin v Izoli prijelo, saj se je obisk od leta 2015 iz enega, še ne polnega enega avtobusa udeležencev, povečal na kar tri. Očitno je obisk predsednikov DU v letu 2018, ko je bila zanje organizirana predstavitev hotela, rodil sadove. Spomnil je tudi na prve Dneve medgeneracijskega sožitja v organizaciji ZDU Slovenije. »Uspeli so in z njimi je treba nadaljevati,« je dejal. »Zato, ker so dobri in zato, ker je to naša prireditev.« Malnar se je ustavil tudi ob Srečanju upokojencev Gorenjske, ki je njihova najbolj množična in najbolj zahtevna prireditev. Na letošnji, ki je bila v Termah Snovik, se je zbralo okoli dva tisoč udeležencev. Kaj pa drugo leto? V igri sta dve varianti: ena je na Pokljuki, druga pa v Bohinju. Kot aktivna članica ZDUS-a Pokrajinska zveza podpira njene aktivnosti in prizadevanja pri zavzemanju za pravice upokojencev, za zdravstveno reformo ter še posebej za sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi. Letošnje leto je bilo za PZDU Gorenjske tudi leto volitev in imenovanj. Izvolili so predsednika in dva podpredsednika ter na novo imenovali vse organe in komisije, ki so zelo resno in zavzeto začeli delo. Je pa z delom prenehala dolgoletna tajnica Nežka Zupan, ki je, kot je dejal predsednik, pustila neizbrisen pečat. Nadomestila jo je Vera Polajnar. Malnar je nato napovedal še menjavo v vodstvu. Iz osebnih razlogov bo funkcijo predsednika opravljal le do naslednjega zbora članov, potem pa mu bo mandat predčasno prenehal. Kadrovska komisija je že dobila novo kandidaturu, ki jo bo obdelala ter nato posredovala Upravnemu odboru in Zboru članov. Ob koncu nagovora je vsem predsednikom in članom Upravnih odborov posameznih društev zaželel še naprej dobrega sodelovanja in vključevanja čim več novih članov, ker bodo le na ta način krepili moč in vpliv upokojencev na vseh nivojih. Čestital je prejemnikom priznanj, ki so jih podelili v nadaljevanju programa, vsem pa je zaželel še zdravja in obilo sreče v novem letu 2020, pa da bi se jim uresničila tudi tista majhna, v srcih skrita želja, za katero nihče ne ve. Dogodka pa se je udeležil tudi župan občine Bohinj, Jože Sodja. Izkoristil je priliko in se zahvalil domačemu DU, ki jim vedno stoji ob strani in ji pomaga pri organizaciji različnih akcij, pa naj bodo dobrodne ali kakšne druge. Brez njih marsikatero stvari ne bi mogli speljati. Udeležencem je zaželel, da

se jim v novem letu izpolni, kar si želijo, vsem pa še, da bi država drugo leto vsaj za kanček bolj poskrbela tudi za upokojence. Med govorniki je bil tudi Branko Suhadolnik, predsednik Komisije za tehnično kulturo pri Zvezi društev upokojencev Slovenije, sicer pa član DU Žirovnica. Predstavil je delo komisije, ki ima v svojem programu poleg rokodelstva še dve zelo pomembni področji: fotografijo in varnost v prometu. DU Bohinjska Bistrica, ki je bilo soorganizator Dneva, je poskrbela tudi za zares lep spremljajoči kulturni program. Srečanje so popestrili člani Folklorne skupine DU Bohinjska Bistrica, Ženski pevski zbor Kulturnega društva Bohinj in pesnica Marija Mencinger.

Slavica Bučan, foto Roman Pekovec

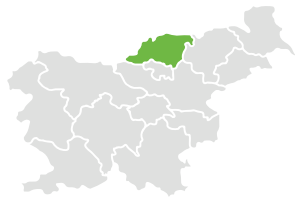
Prva pomoč za starejše v DU Jesenice

Študenti Medicinske fakultete in Zdravstvene fakultete, Eva, Neža, Eva, Lenart in Andraž, so pripravili posebno delavnico prve pomoči, ki je prilagojena starejši populaciji. Takih delavnic doslej še ni bilo. Na Ljudski univerzi Jesenice so jo izvedli 20. novembra 2019 za vse starejše Jeseničane. To je bila že osma ponovitev delavnice v Sloveniji. Na delavnici so posebno pozornost namenili praktičnim znanjem s področja prepoznavanja in ukrepanja pri nenadnih obolenjih (kap, dušenje, kolaps pri sladkornih bolnikih, epileptični napad) in pri poškodbah zaradi padca ali opeklinah, ki so pogostejši pri starejših osebah. Večkrat so poudarili, da je boljše pomagati nenadno obolelemu, čeprav ne optimalno, kot pa nič narediti. To je pomembno še posebej pri kapi in v primerih, ko poškodovanec ne diha. Vsi udeleženci predavanja smo izvedli

stiskanje prsnega koša, se učili nuditi umetno dihanje in se usposabljali za delo z AED defibrilatorjem. Z nazorno demonstracijo in z mladostno sproščenostjo so vse slušatelje pritegnili v aktivno sodelovanje in čistilka nas je morala opozoriti, da je noč in da mora prostore že zakleniti.

Besedilo in foto, Stane Arh

KOROŠKA

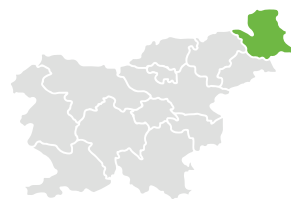
70 let DU Slovenj Gradec

Minilo je sedem desetletij organiziranega in uspešnega delovanja Društva upokojencev Slovenj Gradec. »To je spoštljiv jubilej, na katerega moramo biti in smo ponosni vsi člani,« je dejal 12. novembra, dan pred jubilejem, dolgoletni predsednik PZDU Koroška, Janez Gologranc. Namreč, 13. novembra 1949 so se prvič zbrali slovenjgraški upokojenci in ustanovili svojo stanovsko organizacijo, Društvo upokojencev LRS, podružnico Slovenj Gradec. V Sloveniji med vsemi 31. po vrsti in prvo na Koroškem. Ob ustanovitvi je društvo štel 261 članov, prvi predsednik pa je bil Avgust Plaznik - Franjo.

S prizadevnim delom vodstev in članov se je, v bolj ali manj prijazen družbenih razmerah, društvo iz leta v leto vztrajno razvijalo, številčno krepilo in je danes ena najštevilčnejših organizacij civilne družbe v mestni občini. O delovanju društva je do leta 1976 najti zelo malo dokumentarnega gradiva. Do takrat so društva upokojencev delovala kot »podružnice« Društva upokojencev LRS. Leta 1975 so se podružnice preimenoval v društva upokojencev, na republiški ravni pa je bila leto pozneje ustanovljena Zveza društev upokojencev Slovenije - ZDUS. Leta 1975 so bila na območju občine Slovenj Gradec ustanovljena še društva upokojencev v Starem trgu, Šmartnem in Mislinji ter občinska zveza društev upokojencev, ki je delovala do 1997 leta. Ker tudi ZDUS ni mogla več obvladovati velikega števila društev - okoli 530, je leta 2002 in 2003 ustanovila 12 pokrajinskih zvez, med njimi tudi Koroško-Šaleško, pozneje Koroško PZDU s 16. društvi, med njimi je tudi naše, Slovenjgraško. V teh 70. letih delovanja je društvu predsedovalo 9 predsednikov in 1 predsednica. Hitro se je večalo tudi število članov. Od 261 ob ustanovitvi na 450 leta 1980, 966 leta 1990, največ, kar 1250 članov, pa nas je bilo leta 2000. Danes

ima društvo nekaj manj kot 1000 članov. Spreminjala, povečevala so se tudi področja dela društev in interesnih dejavnosti. Od sociale in stanovanjskih zadev, kulture in izobraževanja, rekreacije in športa, do izletništva in letovanj. V posameznih interesnih dejavnosti pa so se oblikovale sekcije. Danes delujejo na področju kulture in izobraževanja štiri sekcije in dvanajst sekcij na področju rekreacije in športa. Vodstva društev so skladno s potrebami in željami članov sproti spreminjala in prilagajala organiziranost in za vodenje posameznih dejavnosti pridobivala nove člane. Prve prostore za delovanje je društvo imelo v začasem objektu nekdanje občinske zgradbe v Meškovi ulici. Od leta 1976 je bila skromna društvena pisarna z manjšim bifejem v kletnih prostorih »Doma upokojencev«, kot so takrat poimenovali stanovanjsko zgradbo v Šolski ulici 10. Z lastnim delom in sredstvi smo za potrebe rekreacijsko športne dejavnosti članov ob domu zgradili dvostezno bali nišče z razsvetljavo in kegljišče za kegljanje na vrvcu. Leta 1994 pa je društvo finančno sodelovalo tudi pri prenovi štiri steznega kegljišča na Celjski cesti. V spominskih almanahih, ki smo ju izdali ob 50. in 60. letnici društva ter v zborniku, ki ga predstavljamo danes, želimo širši javnosti prikazati živahno, pestro in uspešno delovanje društva v minulih 70. letih. Dokazati želimo, da je jesen življenja starejših v našem društvu lepa, prijazna in družabna. Spominski zborniki pa so nedvomno pomembni kot dokumentarno gradivo za zgodovino našega mesta. Vsem, ki ste v minulih 70. letih delovali v organih društva, vodjem komisij in sekcij, našim požrtvovalnim poverjenikom ter vsem članom, ki ste s svojim delom prispevali k uspešnemu delovanju društva, se ob visokem jubileju najlepše zahvaljujem. Za razumevanje in pomoč se iskreno zahvaljujem tudi vsem sponzorjem in donatorjem, ki ste nam pomagali v preteklosti in nam pomagata tudi danes. Brez vaše pomoči in podpore bi bilo naše delo zagotovo manj uspešno. Najlepša hvala tudi vsem, ki ste z oglasi omogočili izdajo spominskega zbornika ob 70. letnici. Ob visokem jubileju, ki ga ponosno praznujemo, vsem članom društva iskreno čestitam!

Iz nagovora predsednika DU Slovenj Gradec, Janeza Gologranca

POMURSKA

Razstava slik in predstavitev izdelkov sekcij ročnih del DU Pomurja

»Jaz iščem samo eno – da bi izrazil tisto, kar hočem. In ne iščem novih oblik, temveč jih najdem.« *(Pablo Picasso)*

Vsebinsko te misli smo lahko opazili in jo odčitati tudi pred mesecem dni v študijski knjižnici v Murski Soboti. Ta dan smo odprli razstavo slik ljubiteljskih slikarjev in tudi razstavo izdelkov sekcij ročnih del DU Pomurja. 24 likovnikov in 8 DU s svojimi rokodelskimi sekcijami se je odločilo za sodelovanje. Pa to še niso vsi ...

Tudi to je razlog, ko slišimo odgovor, da upokojenci nimajo časa. Da so člani DU aktivni na različnih področjih in danes lahko občudujemo te njihove umetnine, pa je splošno znano. Ti ustvarjalci se družijo ob slikarskih platnih s čopiči v rokah, drugi s krep papirjem, morda ostanki blaga, volne, vate, kvačkajo, klekljajo, ali

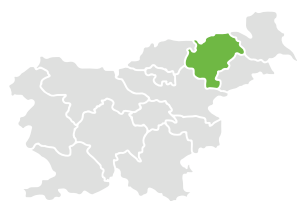

Plaketa za jubilaranta in podpredsednica ZDUS Vera Pečnik

počnejo še kaj drugega. Plačilo za vse to je razstava teh umetnij in obiskovalec, ki nameni minuto ali dve posameznemu izdelku, ker je to res umetnina. Spoštujmo to delo in rezultate takega druženja, ker to delajo upokojenci. Zakaj? Zato, ker te spretnosti tako ohranjajo med nami in jih prenašajo na mlajše generacije. Pokažejo na ustvarjalnost, ki polni čas in dušo, ki kaže na čas, ki se ga da izkoristiti tudi takrat, ko ga je preveč; kaže tudi na tisti čas, ki je mogoče včasih sivih odtenkov in ga razsvetlijo take ideje in realizacija teh. Vsi ti izdelki, ki nam jih kažejo ta in podobne razstave, kažejo in potrjujejo, da so upokojenci tista skupina v naši deželi, ki je še mentalno in kondicijsko sposobna, čeprav velikokrat odrinjena res na rob ostalih državljanov. Potrditev o ustvarjalnem delu pa sigurno odčitamo vsi takrat, ko opazimo, da mimoidoči razstavo spremljajo z veliko mero odobravanja in občudovanja, da te obiščejo tudi predsedniki društev, župani in še kdo. 8. novembra 2019 pa smo se vsi, ki smo bili na otvoritveni razstavi, počutili zelo prijetno. Na dogodek niso pozabili mediji, dvorana je imela premalo prostora za vse obiskovalce (kar je bilo prijetno videti), na stolah v prvi vrsti pa so sedeli nekateri župani in med njimi g. Branko Suhadolnik – predsednik rokodelske sekcije pri ZDUS. Prvič je bil med nami na takšnem dogodku. Pozdravil je vse zbrane, podal nekaj svojih misli o takih dogodkih in delu, ki ga upokojenci vtkejo v takšna ustvarjanja. Hvala vsem, ki ustvarjate, vsem, ki ste pripravljeno deliti z nami. Hvala tudi vsem, ki to opazite in vrednotite na poseben način.

Besedilo in foto, Danica Kocet

ZGORNJE PODRAVJE

10. letnica DU Zg. Ložnica

11. oktobra so se na odru večnamenske dvorane podružnične šole na Zgornji Ložnici ponovno prižgale luči. Tamkajšnje društvo upokojencev je namreč obeležilo svojo prvo desetletje dela, ko se je dvaindvajset pobudnikov sestalo na ustanovnem zboru, na katerem so sprejeli pravila društva in opravili prve volitve v društvene organe. Prva leta so bila v znamenju urejanja dokumentov, evidenc društva in iskanja programov in aktivnosti. Kljub začetnim težavam, je društvo pod vodstvom prvega predsednika društva, Jakoba To-

mažiča, postavljalo temelje svojega delovanja in postajalo vse bolj uspešno. Po dveh letih je prišlo do sprememb v vodstvu društva. Za predsednika društva je bil izvoljen Stane Skubic, ki to funkcijo z navdušenostjo in zagnanostjo opravlja še danes. V teh letih so se člani društva lotili številnih aktivnosti in preizkušenj, kot sami pravijo za njihovo društvo, velikih projektih. Posebej velik zalogaj je bila organizacija 29. medobčinskega srečanja društev upokojencev v letu 2014. Združili so moči, voljo, vnelo in uspelo jim je organizirati prireditev, katere se je udeležilo okoli 800 članov društev na območju bivše enovite občine Slov. Bistrica. Izredno ponosni so na naslednji velik in zelo pomembnem projekt – pridobitev društvenih prostorov. Pogovori z vodstvom Kmetijske zadruga v Slov. Bistrici so se pričeli že v drugem letu po formiranju društva in se zaključili z vpisom lastništva v zemljiško knjigo v juliju 2016. Pravo delo in garanje se je začelo v mesecu marcu 2017 in trajalo vse do novembra 2018, ko smo bili priče svečani

otvoritvi prenovljenih društvenih prostorov. Prostori obiskovalcu dajejo občutek ugodja in ob tem je čutilo složnost in pripadnost k skupnim ciljem vseh članov društva. Ob opisanih projektih so organizirali še različna predavanja in delavnice na temo zdravstvene preventive, prve pomoči, požarne varnosti, poznavanja cestno prometnih predpisov. Organizirali so in se udeležili številnih izletov in ekskurzij na vse konce naše dežele, pa tudi v sosednje države. Priložnosti za druženja na raznolikih srečanjih, kot so pikniki, prednovoletna srečanja, božično-novoletni koncerti, ogledi jasic in letovanja na morju, so prav tako zelo vidni del dejavnosti, ki jim člani posvečajo veliko pozornosti. Vnema, požrtvovalnost, dobra volja in srčno prostovoljstvo poverjenikov, ki s svojim delom, razdajanjem samega sebe za druge omogočajo izvedbo vseh dogodkov in aktivnosti. To pa so tudi temelji delovanja Društva upokojencev Zgornja Ložnica. Seveda priznajo, da bi brez pomoči donatorjev in sponzorjev bila ponudba dejavnosti močno okrnjena. Osrednji dogodek prireditve je bil namenjen svečanemu razkritju nove pridobitve društva, prapora. Prapori ali zastave društev imajo na slovenskem dolgo tradicijo in so pomembni simboli društev. Praviloma nosijo motiv, ki je tesno povezan z lastnikom in prav tako je s tem praporom. Ob simbolnem razkritju so se člani imeli priložnost zahvaliti vsem, ki so omogočili izdelavo prapora, nato je sledil blagoslov prapora in pobratenje z ostalimi prapori društev upokojencev. Dogodek so pozdravili govorniki, podžupan, Stanislav Mlakar, ter predstavnica Zveze društev upokojencev Slovenije, Vera Pečnik, in predsednik Zgornje podravske pokrajinske zveze društev upokojencev Maribor, Edi Sever. Za popestritev celotnega dogodka so poskrbeli nastopajoči: Moška komorna skupina KUD Lojze Avžner, Ložniške ufarce, Veseli veterani in g. Maks Šeško.

Besedilo in foto, Katja Skubic

Poletni utrinki skozi objektiv

Mnogi člani društev upokojencev so navdušeni ljubiteljski fotografi, ki svoje fotografije z veseljem delijo z drugimi. Tako sta v začetku novembra Zgornje podravska pokrajinska zveza društev upokojencev Maribor (PZDU) in njena Komisija za tehnično kulturo organizirali že četrto fotografsko razstavo.

Obiskovalci so si z zanimanjem ogledovali razstavljene fotografije

Prireditelj razstave je bilo Društvo upokojencev Modra jesen-Dravski Dvor in je bila na ogled v Domu krajanov v Dravskem Dvoru. Motive na razpisano temo Poletni utrinki skozi objektiv je na ogled postavilo 16 avtorjev fotografij. »Komisija za tehnično kulturo je od 56 prispelih fotografij izbrala 37 takšnih, ki so ustrezale kriterijem natečaja, da so bile v okviru razpisane teme in so bile ustrezne tehnične kakovosti. Avtorji fotografij so člani društev upokojencev: Malečnik, Lovrenc na Pohorju, Črešnjevec pri Slovenski Bistrici, Jakobski dol, Poljčane, Zgornja Velka, Zgornja Kungota, Slovenska Bistrica in Dravski Dvor,« je povedal **Viljem Šetar**, predsednik Komisije za tehnično kulturo pri PZDU Maribor. Razstavo je s kratkim nagovorom odprla **Mira Zelenik**, predsednica Društva upokojencev Dravski dvor, med gosti pa so bili **Edi Sever**, predsednik PZDU Maribor, **mag. Egon Repnik**, župan občine Miklavž na Dravskem polju in **Iztok Štiglec**, predsednik krajevne skupnosti Dravski Dvor. Razstavo si je ogledal tudi **Branko Suhadolnik**, predsednik Komisije za tehnično kulturo pri ZDUS. Otvoritev so s kulturnim programom popestrili člani Društva upokojencev Miklavž na Dravskem polju z moškim pevskim zborom, predstavil se je tudi najmlajši harmonikar Dravskega Dvora **Tit Planinšek**.

Irena Ferluga, foto Ludvik Senekovič

predsednica Društva upokojencev Sevnica, Ana Jelanič. Društva so pripravila bogat kulturni program. Upokojenski raški č'bularji so zaigrali in zapeli, Zdravka Brečko in Jana Cvirn iz sevniške literarne skupine Večerna zarja sta predstavili svoje pesmi, zapela je ženska vokalna skupina Up iz Dobove-Kapele, Mlade žurerke iz Tržišča so zaplesale Koračnico z dežniki in priljubljeni Cancan, Krmelj je predstavljal nastop ženske vokalne skupine Lokvanj, v imenu DU Brežice je zaplesala folklorna skupina, predstavnice Dolenjskih Benetk pa so bile Pevke izpod Gorjancev. Dogajanje je popestrila slikovita in domiselna scena Ane Jelanič in Sevniške Pepe (Marjana Štojs). Ta je spremljala potek prireditve udobno na gugalniku, pridno pletla, včasih kaj nalila v skodelico (pa ne samo čaja) in uživala v napitku. Za ozadje z jesenskimi motivi je skrbela Romana Ivačič iz Društva upokojencev Sevnica.

Ob koncu so sodelujoči prejeli cvetje in priznanje, program pa se je nadaljeval s prijetnim druženjem. To je bilo že deseto tako srečanje do sedaj in želimo si jih še naprej.

Besedilo in foto, Romana Ivačič

Tetka jesen že desetič na Planini pri Sevnici

V torek, 8. oktobra, smo se člani Društva upokojencev Planina pri Sevnici zbrali na prireditvenem prostoru pred gasilskim domom in skupaj z učenci OŠ Planina pri Sevnici pripravili prikaz del in opravil v jesenskem času na našem področju na star način. Na prireditveni prostor smo pripeljali lepo okrašen star lesen voz, na katerem so bili kmetijski pridelki, na posameznih točkah pa smo prikazali, kako se ti pridelki obdelajo in spravijo za prehrano v zimskem času.

Mladim smo želeli pokazati, kako smo mi in naši očetje in mame včasih pripravljali ozimnico, saj je v trgovinah ni bilo mogoče kupiti. Prikazali smo ročno mletje sadja in stiskanje z ročno stiskalnico. Sok smo izpod preše zlivali v posodo, iz katere so najmlajši ta čudovit naravni sok lahko popili. Na drugem prostoru se je odvijalo čiščenje in ribanje zelja in repe, na naslednjem smo prikazali ličkanje – kožuhanje koruze. Na leseni peči, narejeni iz debela drevesa, in kovinskem žaru se je pekel kostanj in krompir, na odprtem ognju smo prikazali, kako so včasih pastirji, ki so pasli živino, pekli krompir in klobase. Naše članice so v kotlu skuhale pravo zelenjavno juho, v krušni peči, ki je postavljena poleg prireditvenega prostora, pa so žene spekle našo poznano planinsko prešjačo, posipano z ocvirki ali s sirom. Letošnje prireditve so se udeležili tudi člani Čebelarskega društva, ki so prikazali izdelavo satnih okvirjev, vlivanje različnih izdelkov iz čebeljega voska in izdelavo satnih osnov. Za vse obiskovalce so pripravili tudi med, da

POSAVJE

Vesela jesen v Sevnici

Pokrajinska zveza društev upokojencev Posavje in Društvo upokojencev Sevnica sta v torek, 5. novembra, pripravili kulturno prireditev Vesela jesen v Kulturni dvorani Sevnica, kot veselo druženje upokojencev in upokojenk Posavja.

Z izbranimi besedami je srečanje vodila Vidka Kuselj iz Društva upokojencev Krško, navzoče pa sta pozdravila tudi predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Posavje, Jože Žnidarič, in

so vsi lahko poskusili to čudovito in zdravo naravno sladilo. Ob deseti uri je prišla tetka jesen z učenci OŠ Planina in otroci Vrta Planine, ki jo je odigrala **Berta Škoberne**. Vse navzoče je pozdravil predsednik DU Planina pri Sevnici **Franč Nuč**, ki se je zahvalil pobudniku prve prireditve, takratnemu predsedniku **Janku Kovaču**, in vsem ostalim za sodelovanje. Posebna zahvala je veljala tudi **Urški Tisel**, ki vsa leta skrbi za dobro koordinacijo in organizacijo prireditve. V imenu OŠ Planina pri Sevnici se je zahvalila vsem sodelujočim ravnateljica **Matejka Zendzianowski** in podelila priložnostna priznanja. Prireditve je pohvalila tudi podžupanja Občine Šentjur, **Silva Koželj**, z besedami: »Pohvaliti moram medgeneracijsko povezavo med šolo in društvom upokojencev. Vidi se, da je ta povezava pristna in se lepo razumete med sabo.« Sledil je tudi kulturni program, v katerem so nastopili učenci OŠ Planina in šolski pevski zbor. Člani ansambla Slamjeki so zaigrali na ljudske oziroma doma izdelane inštrumente, za njimi pa so nastopili tudi učenci, ki so prav tako zaigrali na te inštrumente. Svoje pesmi je prebrala tudi planinska pesnica **Ivanka Uduč**. Za konec so se otroci pomerili tudi v zabavnih kmečkih igrah in obljubili, da se prihodnje leto spet vidimo.

Besedilo in foto, Rihard Stopinšek

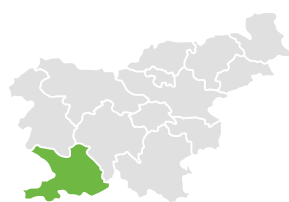
Starejši, na cesti bodite vidni, bodite previdni!

Temni jesenski in zimski čas, ko se vidnost pešcev v cestnem prometu bistveno zmanjša, se poveča tudi nevarnost gibanja starejših v njem. Staranje samo po sebi spreminja psihofizične sposobnosti starejših ljudi in jim večkrat povzroča probleme na cesti, saj je promet vse gostejši in večkrat neprijazen do starejših udeležencev v cestnem prometu.

Zaradi vseh navedenih razlogov so Zveza društev upokojencev Slovenije, Komisija za tehnično kulturo v sodelovanju z Društvom upokojencev Brežice, Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, Postajo policije Brežice in Medgeneracijskim centrom Brežice, 6. novembra, organizirali v Mladinskem centru Brežice preventivno delavnico z naslovom *Starejši pešci varni v prometu*. Namen je bil ozaveščanje o pomembnosti varne udeležbe v prometu starejših pešcev in priporočila, kako lahko starejši sami prispevajo k boljši varnosti v prometu. Predsednica DU Brežice, Jožica Sušin, in nova podžupanja občine Brežice, Mila Levec, sta številne udeležence delavnice pozdravili, Branko Suhadolnik iz ZDUS-a pa je predstavil naloge društva upokojencev pri skrbi za varno udeležbo starejših v cestnem prometu ter prikazal promo spot AVP o uporabi odsevnih teles v pogojih slabe vidljivosti v cestnem prometu. Pomočnik komandirja Policijske postaje

Brežice in predstavnik občinskega Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, Aleš Lorber, je podal nekaj nasvetov za varnost starejših pešcev in aktivnosti policije na tem področju. Predstavitelj je obogatil z video posnetki in fotografijami. Predstavil je statistiko prometne varnosti in nezgod v občini, tragičnih prometnih nesreč pešcev in predloge ureditve prehodov za pešce. Med drugim je pozdravil, da veliko starejših pešcev ponoči uporablja odsevne jopiče. V razpravi je Ernest Sečen, član občinskega Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, predstavil veliko predlogov za varno mobilnost starejših v cestnem prometu, predloge izboljšav občinske prometne infrastrukture in pripombe na predstavljeno gradivo. Na koncu so udeleženci v razpravi postavili več vprašanj predstavniku policije o različnih problemih v prometu v občini. Vsi udeleženci so prejeli odsevni trak in prospekt *Starejši pešci varni v prometu*. Jožica Sušin je dala pobudo, da bi vsem članom DU Brežice naslednje leto razdelila odsevne jopiče. Sledil je avtobusni ogled kritičnih prometnih točk za starejše v mestu in okolici Brežic, po katerih je udeležence delavnice vodil predstavnik PP Brežice. Ugotovimo lahko, da je delavnica *Starejši pešci v cestnem prometu* izzvala med starejšimi, predvsem člani DU Brežice, velik interes in je bila dobro obiskana.

Besedilo in foto, Saša Pohar

**JUŽNA
PRIMORSKA**

Skrb za zdravje

Skrb DU Piran je poleg drugih aktivnosti tudi skrb za zdravje članov in članic društva ter starejših občanov. Tako že nekaj let v sodelovanju s Patronažno službo ZD Piran, enota Lucija, in Centrom za krepitev zdravja Piran organiziramo razna predavanja o preventivi in skrbi za zdravje.

V letošnjem letu smo vsak drugi ponedeljek v mesecu pripravili brezplačno merjenje pritiska in sladkorja v krvi v prostorih društva. V povprečju se meritev udeležuje okoli petnajst članov, na zadnjo meritev pa jih je prišlo kar dvaindvajset. V mesecu oktobru in novembru 2019 smo izvedli predavanja o t. i. »trnu« v peti, o Revmatoidnem artritisu, o preprečevanju poškodb v domačem okolju in o problemih s prostato. Zanimanje članov in članic društva je precejšnje in se udeležujejo predavanj v lepem številu, tako da postajajo prostori društva že pretesni. V letošnjem letu nas čaka

še delavnica prve pomoči, ki jo bomo organizirali z diplomiranimi medicinskimi sestrami v predprostoru pred društvom. Z vsemi aktivnostmi o skrbi za zdravje bomo nadaljevali tudi v letu 2020.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

Izobraževanja

DU Piran je v sodelovanju z Mladinskim in športnim centrom Piran - EPI Center organiziralo medgeneracijsko usposabljanje o uporabi pametnega telefona za starejše člane DU Piran in občane.

Usposabljanje je potekalo v prostorih društva, vodila pa ga je Martina Mrakovčič ob pomoči mladih prostovoljcev. Udeležba na usposabljanju je bila dobra, saj se je uporabe tega sodobnega komunikacijskega sredstva udeležilo 14 znanja željnih kandidatov. Mladi so starejšim prikazali delovanje pametnega telefona, jih seznanili z delovanjem in aplikacijami ter svoje znanje in vedenje uporabe delili s starejšimi. Zahvaljujemo se prostovoljcem, Martini in EPIC Piran za enkratno vodenje usposabljanja, v prihodnje pa si želimo še veliko medsebojnega sodelovanja.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

Martinov izlet DU Piran

Člani in članice Društva upokojencev Piran smo se v petek, 8. novembra, odpravili na zadnji izlet v letošnjem letu. Izlet na martinovanje! Z dvema avtobusoma smo se odpravili mimo Kopra, se zaustavili na Lomu na jutranji kavici ter nadaljevali pot do Grosuplja.

Tam smo združili prijetno s kulturo in si ogledali železniško postajo, mestno knjižnico, cerkev in druge kulturne zanimivosti mesta. Pot smo nadaljevali do Debelega hriba pri Stični in tam nas je pričakal g. župnik Duško, ki je opravil krst vina. Prijazni gospodar ni škrtaril z dobro kapljico in prigrizki. Primorcem nam je tudi cviček in

dolenjska črnina veselo stekla po grlu. Bil je že čas za kosilo in odpeljali smo se v Praproče, v Gostilno pri Japu in nadaljevali z martinovanjem. Upokojenci DU Piran si znamo narediti lep dan, zato smo veselo zaplesali ob glasbi Litijskega odmeva, zapeli so pevci in pevke društva, skeč s krstom novih članov na martinovanju pa je opravil novomašnik Sv. Martin iz Sečovelj. Dan je prehitro minil in ob 21.30 uri se je bilo potrebno odpraviti proti domu. Polni lepih doživetij in prijetnega druženja smo zapeli tudi na avtobusu. Hvala vsem upokojenkam in upokojencem za lepo martinovanje, gostiteljem pa za enkratno sprejem in glasbenikoma za prešerno vzdušje.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

SEVERNA
PRIMORSKA

Vsi smo si enaki v želji po življenju, vsi smo si enaki v večnem hrepenenju

po ljubezni in dobroti! A pustite nam, da smo različni v znanjih, mislih in dejanjih. Pomagajte nam le živeti in srečo z vsemi si deliti. Dogodek **Vsi enaki, vsi različni** organizira že desetič zapored Društvo upokojencev Ajdovščina. Kulturni program je nastal kot medgeneracijsko sodelovanje, ki krepi spoštovanje posameznikov in različnosti. V teh letih so se srečevala različna društva, skupine, varovanci ustanov, domov, učenci osnovnih šol, ki so želeli nastopati in prisluhniti drugim nastopajočim. Vsaka prireditev doslej je bila biser, ki je vse prisotne ganila in vzpodbudila k razmišljanju, da lahko vsak prispeva k boljšim medsebojnim odnosom. Gojenci CIRIUS-a Vipava z mentorico Petro Bajc Curk so se predstavili z zgodbico o Repi Velikanki. Zgodbica je bila predstavljena v risbah, besedi in glasbi. Bolezen je preprečila nastop pevskih zborov iz OŠ Šturje. Opravičili so se tudi člani Društva gluhih in naglušnih Nova Gorica. Varstveno delovni center iz Ajdovščine je prisotne presenetil s Kamišibaj – slikovedkami, ki ima domovino na Japonskem in se je lepo udomačil v VDC-ju. Risbe so narisali sami in prebrali zgodbe, ki jih je napisal Božo Rustja. VDC Vipava se je predstavil z ansamblom Lajna. Snežka, Miran in Marko so poželi bučen aplavz. Žoga bend iz Doma starejših občanov Ajdovščina vedno navduši s svojo energijo in ustvarjalnostjo. Njihova srca in delovne roke tolčejo na te posebne bobne že več kot pet let. Dramsko pevsko skupina Zarja je pod vodstvom Marije Terčelj zapela venček slovenskih ljud-

skih pesmi. Vse navzoče je pozdravil predsednik DU Ajdovščina Maksimiljan Marc, v raznobarvni šopek cvetja pa je prireditev povežala Alenka N. Bizjak. V sproščenem klepetu po prireditvi so nastopajoči že snovali program za naslednje srečanje.

Alenka N. B. in Nevenka V.

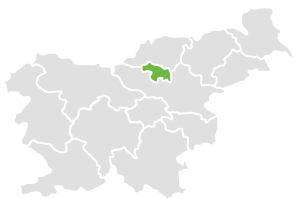
Sto let Angele Mozetič

V četrtek, 28. novembra, je v Vrtojbi praznovala stoti rojstni dan članica društva upokojencev, gospa Angela Mozetič – Nina. Člani Upravnega odbora DU smo v družbi župana in podžupana Občine Šempeter Vrtojba in predstavnice Rdečega križa obiskali

slavljenko ob njenem častitljivem jubileju. Čestitali in zaželeli smo ji vse dobro, predvsem pa veliko zdravja in obilico veselih dni. V prijetni družbi povabljenih nas je sprejela nasmejana, vedrih misli in prijaznih pozdravov. Z vsemi je nazdravila, nato pa nas povabila na dvorišče, kjer smo skupaj spremljali ognjemet. Od jubilatke in povabljenih smo se poslovili polni optimizma in prijetnih vtisov.

Upravni odbor DU Vrtojba

ŠALEŠKA

V okviru prve prireditve DMS v Velenju več prireditev

Rokodelska delavnica že v prvo pravi vrhunec

Poleg odmevne zaključne prireditve, Dnevi medgeneracijskega sožitja, so po vzorcu istoimenske osrednje sloven-

ske prireditve maja letos na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, sredi mestnega centra v Velenju pripravili pravi praznik rokodelcev Šaleške PZDU. Med drugim so organizirali 1. razstavo rokodelcev na prostem, ob tem pa so mnogi izvajali različna dela ter predstavitve.

V lepem vremenu je Cankarjeva ulica oživila v ustvarjalnem vzdušju. Rokodelke so z veseljem razstavile svoje izdelke. V sodelovanju z Univerzo za tretje življenjsko obdobje (U3ŽO) ter Društvom zeliščarjev Velenje smo postavili 14 stojnic, kjer je bila ponudba velika in široka, ljudje pa so se ustavljali in spraševali o tem in onem. Poleg različne ustvarjalne ponudbe je kot ikona predla volno starejša predica iz Škal oz. tamkajšnjega društva upokojencev, ki je rada prikazala, kako se iz volne sprede nit. Prireditvev je bila spremljana s kulturnim programom. Igrala je godba U3ŽO Velenje, obiskale so jih »Šoštanjske meščanke«, ki so se sprehajale po prizorišču in opominjale, kako beži čas in se spreminjajo navade, oblačila in moda. Vladimira Tisnikar, ki je kot podpredsednica ZDUS Velenje skrbela, da je vse potekalo, kot so si zamislili organizatorji, je še dodala: »Obiskali so nas tudi »Grajski gospodje« iz Šaleka, ki so zaplesali grajski ples. Tudi Društvo prijateljev mladine iz Pake pri Velenju je sodelovalo na svoj pristen način. Mija Blažič in Maruša Martinc Rednjak sta zapeli kot pravi profesionalki. Na glasbo iz harmonike Andraža Jelena je zaplesalo več mladih parov. Ljudski godci Cvikl, Šmerc in Šolinc, člani znanih Vingosov, so pokazali, kako se je igralo v starih časih. Za stojnico s pecivom se je vrtela Slavica Koren, Boris Zajc in Anica Lamot pa sta že vedela, kako se žejji streže«. Vso dogajanje sta uspešno povezovala Bernarda Kočevar in Milan Tepej, množico občanov in prireditelje pa je nagovoril predsednik ŠPZDU Franc Vedenik, ki je bil navdušen nad novo obliko ustvarjalnega dogodka in je vsem sodelujočim izrazil spoštovanje ter zahvalo za delo. Ga. predsednica U3ŽO Velenje, Zdenka Uršnik, ter predsednik za Tehnično kulturo ZDUS, Branko Suhadolnik, sta se občudovanju prvič izvedenega projekta ŠPZDU Velenje kar čudila in izražala spoštovanje. Gostom se je pridružila tudi namestnica KTK ZDUS, Zdenka Bevc, ki je tej obsežni prireditvi izrazila visoko oceno. Prav tako pa so mimoidoči občani in predstavniki sodelujočih društev imeli kaj videti in povedati, saj je bilo zares vse zanimivo in v duhu medsebojnega in medgeneracijskega sodelovanja. Ja, upokojenci, še zlasti organizirani, nismo za v staro šaro, je bilo slišati.

Jože Miklavc, foto Arhiv ŠPZDU Velenje

Predica iz DU Škale na sejmu rokodelskih delavnic ob DMS v Velenju

ZASAVSKA

Prednovoletno srečanje

Kako hitro mine leto in nas zopet poveže ob tej lepi priložnosti, ko ga počasi zaključujemo, se oziramo nazaj in hkrati že kujemo nove plane za prihajajoče, povsem novo in nepopisano, leto 2020.

V prijetnem ambientu knjižnice v Hrastniku smo se zbrali prostovoljci in uporabniki sodelujoči v programu Starejši za starejše ter valbljeni gostje, ki so s svojim znanjem, dejanji in razumevanjem težav starajočih vedno pripravljene prisluhniti našim idejam, mnenjem in potrebam. Zahvalo, razumevanje in pripravljenost pomagati prostovoljcem in uporabnikom programa Starejši za starejše je v svojem govoru poudaril tudi župan, g. Marko Funkl. V nadaljevanju pa smo obujali spomine na pomen vseh decembrskih praznikov, ki so že malo zbledeli – dan zavetnice rudarjev, sv. Barbare, Miklavž, dan malih Evropejčkov – vseh Lucij in Lučk, adventi čas in božič, dan samostojnosti in enotnosti, god sv. Štefana ali štefanovo, god Janezov in Anžetov – šentjanževo, praznik otrok – tepežkanje in silvestro-

vo. Potovanje skozi decembrske praznike smo popestrili z odlično glasbo in petjem Zorana Cilenška, malih virtuozov Glasbene šole Hrastnik, MPZ DU Trbovlje in humorjem naše enkratne Jožice Hriberšek. Nasmejani obrazi in prijazni pozdravi ob slovesu so povedali več kot tisoč besed. Še vedno pa me spremlja misel: »Tudi za temi besedami so bile druge besede. Neslišne, nezaznavne besede. In za temi besedami se začne molk ...« Zato vsem starejšim polagam na srce, da ne pustijo samoti in spomina, da premagata prijateljstvo, družabništvo, smeh ... Dovolite si z nami preživeti prijetne četrtkove urice v prostorih Mladinskega centra Hrastnik. Veseli vas bomo.

Besedilo in foto, Jerica Laznik

Milan Markočič, predsednik DU Škofije

Škofije so vasica, ki leži tik pred mejnim prehodom z Republiko Italijo. Mejni prehod poznamo skorajda vsi, kraja pa niti ne v taki meri, da bi vedeli povedati, ali sploh ima svojo cerkev, trgovino, kavarno, ali pa svoje društvo upokojencev. Škofije vse to imajo in precej večji kraji bi se lahko zgledovali po tem obmejnem zaselku, kaj vse so postorili za starejše v nekaj zadnjih letih.

Duša in motor upokojencev v Škofijah je **Milan Markočič**, ki z lastnim zgledom pridelnega vinarja in vinogradnika vodi društvo že drugi mandat, k tretjemu pa ga prigravarjajo prav vsi, ki so tako ali drugače vpeti v življenje starejših. Več kot 26.000 steklenic refoška pridelala. Njegovo vino je slastno in zdravilno, tako kot njegova družba, saj te s svojo neposrednostjo in večnim upokojenskim optimizmom takoj prepriča, da ni nič nemogoče. »S trdo voljo in odločnostjo lahko dosežemo marsikaj,« pravi. No, in ta marsikaj so tudi dosegli! Ker pozna mnoge ljudi, ve, na katera vrata je treba potrkati, da se dobi kaj »cvenka« za društveno blagajno. Lani je sam zbral za številne aktivnosti 5.700 evrov in nič nenavadnega ni, da je tako zelo priljubljen v svoji sredini. Pred dvema letoma so na nekdanjem »balinpla-

cu« prenovili staro podrtijo v ličen in vsem sprejemljiv **Center dnevni aktivnosti**, ki je prerasel v pravo medgeneracijsko središče. V obnovljenem objektu bivšega balinišča, ki so ga pomagali obnavljati marljivi upokojenci, prostovoljci, obrtniki ter člani Društva starodobnih vozil Tomos iz Škofij, so našli svoj prostor vsi občani Škofij, tako mladi kot starejši. Ko upokojenci vržejo partijo briškule ali taroka, starejše pa se pomenkujejo o prostovoljstvu, se šolarji gugajo, plezajo in zganjajo otroške vragolije pod budnim očesom non in nonotov. Na več kot 1000 m² velikem in prostranem dvorišču so ne le igrala in prostor za druženje, pač pa tu od pomladi

do jeseni pripravljajo dramske recitale, literarne večere in vse tisto, kar družijo krajanje. Prostovoljstvo je njihovo vodilo. Prav tako program Starejši za starejše. Predsednik Markočič se je z ravnateljico Osnovne šole, **Vlasto Baraga**, dogovoril, da višek obrokov njihove prostovoljke dnevno prevzamejo v šolski jedilnici in te dostavijo tistim, ki si težko privoščijo sveže dnevne tople obroke. Deset prostovoljk je v kraju, ki redno hodijo na izpopolnjevanja in izobraževanja. Predsednik je upravičeno ponosen na medsebojno pomoč vseh, ki žive in dihajo s Škofijami. O razvejani dejavnosti **DU Škofije** pa priča tudi tesno, mednarodno sodelovanje z zamejskim DU iz Boljunca, pa čeprav gre za »medslovensko« sodelovanje. Dolina pri Trstu vendarle geopolitično sodi v Italijo in je del Tržaške pokrajine. **Milan Markočič** pa je ponosen tudi na **Kulturno društvo Istrski grmič**, saj se aktivno vključuje v prireditve, ki jih pripravljajo starejši prebivalci Škofij, ali pa celo kar sami prevzamejo pobudo in predlagajo tako ali drugačno prireditve. Saj res, da ne pozabim. Iskrene čestitke vsem članom DU Škofije, k njihovem petintridesetemu rojstnemu dnevu. Društvo je bilo namreč ustanovljeno leta 1984.

Besedilo in foto, Črt Kanoni

Preprosti nakupi na obroke za upokoјence.

Prednosti kartice Diners Club ZDUS:

- Brez zamenjave banke.
- Enoletna brezplačna članarina (velja za prvo leto ob prvi včlanitvi).
- Nakupi na do 36 obrokov v Sloveniji, tudi za tiste z nižjo pokojnino.
- Dva ločena limita. Limit za enkratna plačila in limit za obročne nakupe.

Primeri prihrankov:

Opremljate dom?

Z darilnimi boni Lesnine ga lahko opremite z 10-odstotnim popustom.

Želite prevetriti svojo garderobo?

Z darilnimi boni Intersporta, Sportine, Modiane in drugih partnerjev lahko privarčujete tudi do 25 odstotkov.

Razmišljate o darilih?

Zagotovo boste v Nagradnem programu Diners Cluba našli primerno darilo za svojo družino, prijatelje in zase.

Dobro je vedeti.

Naročite bon Nagradnega programa Diners Club, plačajte ga s popustom in ga nato na prodajnem mestu unovčite v času razprodaj ali popustov.

Prijavnica:

da, želim kartico Diners Club ZDUS.

Ime in priimek:

Tel.:

E-pošta:

S podpisom soglašam, da Erste Card, d. o. o., navedene podatke obdeluje z namenom posredovanja ponudbe za kartico Diners Club ZDUS in s tem namenom z menoj vzpostavi stik na navedeni telefonski številki oziroma elektronskem naslovu.

Podpis
prosilca/-ke:

Upokoјencem prilagoјena kartica.
Kartica Diners Club ZDUS.

Izpolnjeno prijavnico izrežite, prepognite, zalepite in pošljite na Erste Card d.o.o., Dunajska 129, 1000 Ljubljana ali skenirano po elektronski pošti na naslov: prijavnica@erstecard.

C912

Za več informacij pokličite 01 5617 800.

Povedli Škofjeločani!

43. dopisna strelska liga je že v polnem zamahu, prav tako pa tudi 31. invalidska, ki jo že vrsto let pripravlja, vodi in organizira postojnsko športno društvo Epic, ki bo leta 2020 slavilo dvajsetletnico.

Letošnja dopisna liga je nekaj posebnega od drugih tekmovanj, saj udeleženci šest kol streljajo doma, rezultate pa pošiljajo v Postojno, nato se bo deset najboljših ekip in posameznikov uvrstilo v finale, ki se bo odvijalo 11. aprila na Ljubljanskem strelišču. Letos je prijavljenih okrog 150 slovenskih strelcev vseh kategorij iz 21 društev, med katerimi je 31 tekmovalk. Strelci in strelke tekmujejo tako z zračno standard in serijsko puško ter pištolo v 28 kategorijah. Najštevilčnejša udeležba med sedmimi regijami je iz zahodne primorsko-notranjske regije, od društev pa jih je največ iz Škofje Loke, ki so tudi večkratni zmagovalci pokala, ki ga vsako leto daruje podjetnik Urban iz Postojne. Nastopa tudi 36 invalidov iz desetih društev, med njimi je tudi najboljša na svetu, Veselka Pevec iz Bukovca, paraolimpijska prvakinja. Strelci so opravili že dve koli, v ospredju pa so Škofjeločani pred Trebenjčani in Ormožani. Med invalidi so najboljši Velenjčani, prvo mesto med posamezniki pa drži kar 35 strelcev, med njimi prednjači Daniela Budin Ravnič iz Pirana, ki je kar štirikrat vodilna, pa Vesna

Mele iz Ormoža, ki je trikrat v vodstvu, nastopa pa tako s puško kot pištolo, dvakrat zlata je tudi odlična tekmovalka s pištolo iz Sežane, Olga Knez.

ŠD Epic, foto arhiv SC Gaj

14. Miklavžev turnir DU Piran

Miklavž je obiskal tudi članice in člane DU Piran, ki pridno vadijo pikado in jim pripravil že 14. tradicionalni turnir. Udeležilo se ga je kar 20 članov in članic. Tekmovalo pa je 10 članic in 4 člani. Pri članicah je postala »Viktorija« Odelija, pred Marijo T. in Silvo M.

Pri moških je postal »Zmagoslav« Ivan pred Tonetom in Zdravkom. Parklja za najslabši zbrani rezultat sta si prislužila Hilda in Franc. Zahvala za uspešno izpeljan turnir gre pridnim članicam, Jožici, Karin, Mariji T., Vojki, Barbari in drugim za organizacijo in pripravo turnirja ter za spečene sladke dobrote. Člani in članice DU Piran dokazujemo, da je v slogi moč, in da se znamo družiti in zelo radi podoživljamo drugo mladost. Še enkrat, vsem udeležencem ena velika zahvala. Na snidenje na jubilejnem 15. turnirju.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

Tarok turnir

Zmagala Alenka, vodi Jožica!

V 4. kolu 17. tradicionalnega tarok turnirja za člane Društev upokojencev, ki ga izvaja v zeleni dvorani sekcija pri Društvu upokojencev Postojna, se je med seboj pomerilo 15 igralcev in igralk. Z zmago se je okitila Alenka Konelj, ki je kot edina igralka zmagala v obeh igrah in zbrala šest točk. Po pet so jih zbrali Marjan Tiselj, Edvard Progar, Jožica Može in Darko Bizjak. Pred tem so bili zmagovalci Grmek, Milavec in Može. Po 4. kolu vodi Jožica Može, 20 točk, Marjan Tiselj jih ima 19, Miran Grmek 18, Slavko Milavec in Edo Godnič pa 16.

ŠD Epic

NOVO

Premium Bio SHOTS

Odlični napitki iz narave s svežimi
koščki ingverja in kurkume
za vsak dan.

Nadzor: AT-BIO-301
Poreklo: kmetijstvo
EU / Izven EU

Maja Wasa

“ DOBER OKUS PRIHAJA
NEPOSREDNO IZ NARAVE!
IZ MOJE KUHINJE V
VAŠE ROKE. ”

Maja Wasa

Kurkuma SHOTS

S svežimi
KOŠČKI KURKUME
INGVERJA in
BAOBABOM
100% BIO
e 330 ml

Močno pretresite,
odprite in uživajte
3 cl na dan.

Ingver SHOTS

S svežimi
KOŠČKI INGVERJA
KURKUME in
BAOBABOM
100% BIO
e 330 ml

Kurkuma SHOTS

S svežimi
KORENČKA
RDČE PESE in
KOŠČKI KURKUME
100% BIO
e 330 ml

Sanolabor
Ko gre za zdravje!

SPLETNA TRGOVINA

24/7

WWW.SANOLABOR.SI

Bila je in ostala bo med nami

Ob zadnjem srečanju z Ivico Kovač, dolgoletno članico našega Društva upokojenih pedagoških delavcev Slovenije (DUPDS), je pokopališče obsijalo sonce, kot da bi hotelo povedati – tudi ona je bila sonce, za naše društvo tisto sonce, ki je svetilo vsem nam in nas grelo s prijaznostjo, požrtvovalno pomočjo sočloveku, z vedro prisotnostjo in veseljem do skupnih srečanj, bodisi poslovnih ali privatnih. Njena topla dlan, široko srce in pogum so nam bili optimistična življenjska spodbuda. Bila je vzornik pedagoškega delavca na področju vzgoje. Pedagoško-vzgojno pot je začela v vrtcu, kjer je doživeto usmerjala prve korake v realno življenjsko pot najmlajšim in z njimi igrivo podživiljala vsak njihov napredek. S strokovnim znanjem in vodstvenimi veščinami se je njena karierna pot hitro vzpenjala do zahtevnejših in odgovornejših delovnih položajev, vodstvenih nalog, v občinskem in tudi državnem prostoru. Njeno idejno in delovno vez je bilo še posebej čutiti v pedagoškem in družbenem življenju domačega kraja. Z napredno, raziskovalno mislijo je iskala novih vzgojnih usmeritev in tudi našla možnosti za njihovo uresničevanje. Ob upokojitvi

je vse svoje strokovne in osebnostne potencialne usmerila v aktivno doživljanje tretjega življenjskega obdobja. Poiskala je nove možnosti za svoje interesno udejstvovanje. Vzgojno izobraževalni zavodi in druge javne družbene institucije v domačem okolju so ji odpirale vrata in vabile v medgeneracijsko vzdušje. Mlajše generacije je vključevala in z njimi sodelovala v različnih oblikah medgeneracijskega ustvarjanja, družbeno življenje v kraju pa zaznamovala z marsikatero organizacijsko mislijo in ustvarjeno realizacijo. Pomembno je bilo doživljanje njenega članstva v DUPDS. Kot predsednica Sekcije Hrastnik se je trudila slediti skupnim ciljem

našega društva in dalje tudi ciljem republiške zveze vseh nas upokojencev. Med kolegice v sekciji je prenašala svoj vzgojni čut za motivacijo pri skupnem sodelovanju na strokovnih in družabnih dogajanjih. Strpno je sprejemala morebitne težave med sočlanicami in z dobro voljo vedno v splošno dobro dokončala dogovorjeno. Prejela je nešteto priznanj, po strokovnih ali splošno družbenih kriterijih, od ožjih interesnih skupin do državnih. V društvu smo bili ponosni na njene dosežke. Zahvalili smo se ji s priznanji DUPDS vseh veljavnih stopenj, najpomembnejše pa je bilo zadnje, še v tem letu 2019, »Priznanje ZDUS« za delovanje in uspehe v njenem upokojenskem obdobju. Veličina naše spoštovane društvene kolegice Ivice nas bo spremljala v spominih na njeno sobivanje in soustvarjanje v društvu. Njena dobra volja, človečnost, družabnost, predvsem pa vztrajna borbenost in premagovanje življenjskih težav zadnjih let, naj ostane v društvu kot navdih za vse nas. Ivica, spominsko razmišljanje zaključujemo. Hvala, da si bila naša članica in mi tvoji prijatelj.

Vida Bogataj

V spomin profesorju Lojzetu Malovrhu

Ob smrti poslovitvi kateregakoli člana našega društva se z mislijo vrnemo k tistim, ki so nas v preteklosti že zapustili. Njihova prisotnost ponovno zaživi v naših mislih in dogajanjih. Preteklo leto se je poslovil od pedagoških vrst član Društva upokojenih pedagoških delavcev Slovenije (DUPDS) profesor Lojze Malovrh. Njegove korenine so v škofjeloškem okolju, poslovne in osebne. Po končani Osnovni šoli in gimnaziji je diplomiral na naravoslovni fakulteti Univerze v Ljubljani in končal študij biologije, geologije in fizike. Učil je na raznih strokovnih šolah in gimnaziji v Škofji Loki. Kmalu je, tako strokovne šole kakor tudi gimnazijo, vodil kot ravnatelj. Službena pot ga je vodila na Zavod za šolstvo v Kranju kot svetovalca in predstojnika. Tam se je upokojil. Zašel je v politiko. V občinski skupščini Škofja Loka je bil njen podpredsednik. Takrat je močno vplival na dobrobit razvoja šolstva v občini. Sodeloval je pri realizaciji filma Cvetje v jeseni, ustanovil je Groharjevo slikarsko kolonijo v Škofji Loki in bil dolga leta njen organizator. Vodil je tudi društvo ljudske tehnike. Po upokojitvi ni miroval. Bil je med pedagogi, ko so leta 1992

ustanovili iniciativni odbor, ki je leto kasneje prerasel v Društvo upokojenih pedagoških delavcev Slovenije z več regijskimi sekcijami. Domicilna mu je bila sekcija za Gorenjsko, kjer je bilo njegovo delovanje najizrazitejše. Društvu je podarjal strokovno in v praksi preizkušeno znanje. Ob njem in z njim smo znali društvo postaviti v javnosti na spoštovano mesto v upokojenskem prostoru. Hvaležno priznanje smo mu v društvu izrazili s prikazom njegovega življenjskega portreta na F3žo v Cankarjevem domu. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička, občudovanje njegove osebnosti pa občuteno. Pisal je

knjigo – dnevnik, ki ga je dokumentiral s fotografijami. Zadnja leta mu je bil v veliko pomoč računalnik, svoje stvaritve pa je ohranjal tudi na disketah. V brošurah Čudesa narave je pisal o rastlinah in naravi in se poskušal v pesnikovanju. Izjemno lepe in vsebinsko bogate so bile njegove novoletne voščilnice, saj jih je pripravljajl vso jesen. Profesor Lojze je bil topel, dobrohoten, prijazen človek, poln veselja do strokovnega dela in vseh nas, ki smo imeli čast biti z njim. Izredno rad je imel naravo in umetnost. Vedno je dejal: »Bil sem srečen v pedagoškem poklicu.« Mnogo priznanj za strokovno in družbeno politične dosežke visi na steni profesorjeve dneve sobe. Na posebej poudarjenem mestu pa je izobešeno priznanje našega društva, Častni član društva, kot prva podelitev tega naziva v našem društvu. Ob vsem povedanem se je zavzel in tudi oblikoval simbol društva. Njegov list z drevesa ginko biloba nas ves čas spremlja pri vsakem pisnem ustvarjanju. Želimo si, da bi to drevo raslo v naš opomin in v njegov spomin.

Eta Chvatal, predsednica sekcije DUPDS za Gorenjsko, foto Gorenjski glas

Prijavnica za nastop na »Odru sožitja«

v sklopu Dnevov medgeneracijskega sožitja 2020

Termin prireditve: 19. – 21. maj 2020

Termini nastopov:

Torek, 19. 5.: 12.00 – 16.00

Sreda, 20. 5.: 10.00 – 16.00

Četrtek, 21. 5.: 10.00 – 13.00 in 15.00 – 18.00

Izpolnjeno prijavnico poslati po pošti ali e-pošti do 28. 2. 2020.

Organizatorja:

Dnevi medgeneracijskega sožitja so osrednji letni povezovalni dogodek namenjen izmenjavi idej, prenosu znanj in izkušenj med generacijami. Z vsestranskim povezovanjem ohranjamo visoke družbene norme in izboljšujemo položaj vseh generacij v Republiki Sloveniji. Vabimo k sodelovanju v kulturnem programu na **Odru sožitja**, ki bo v ospredje postavil ljubiteljsko kulturo kot tistega povezovalnega akterja, ki z zavzemanjem za vidnejše kulturno vključevanje vseh generacij prispeva k ozaveščanju o pomembnosti aktivne, zdrave in dolgožive družbe - družbe sožitja.

Podatki o nastopajočih in programu izvedbe

Naziv prijavitelja (organizacija, društvo upokojencev, kulturno društvo, osnova šola, itd.)

Ime in priimek kontaktne osebe

Elektronska pošta ali naslov za obveščanje

Telefonska številka

Polni naziv nastopajoče skupine

Ime in priimek voditelja/mentorja/zborovodje

Število nastopajočih

Vrsta programa: glasbeni (inštrumentalna, vokalna, ljudske pesmi, godci ljudskih viž, drugo), folklorni nastop, plesni nastop, gledališki nastop, drugo

Program (navedite natančne naslove dela/pesmi z navedbo avtorjev glasbe, avtorja besedila, avtorja priredbe/aranžmaja)*

Vpišite čas trajanja programa (na razpolago do 20 minut)

Inštrumenti (navedite vsa glasbila, s katerimi boste nastopali – npr. 1 x harmonika, 1 x lončeni bas itd.)

Tehnična oprema za nastop (prosimo navedite, koliko mikrofонов potrebujete in/ali stolov na sceni):

Če boste pri nastopu uporabili/predvajali glasbo iz fonograma (CD-ja ali drugega nosilca zvoka), navedite**:

Naziv izvedbe	Izvajalec	Naslov albuma	Leto izdaje	Proizvajalec fonograma

** Podatki za IPF – Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije.

Želeni termin nastopa (ustrezno označite)

torek, 19. 5. 2020		☐ popoldne
sreda, 20. 5. 2020	☐ dopoldne	☐ popoldne
četrtek, 21. 5. 2020	☐ dopoldne	☐ popoldne

Kratek opis za napoved nastopa

POGOJI ZA PRIJAVO IN DRUGE POSEBNOSTI

Pomembno: Potne stroške prihoda na prireditev organizator ne zagotavlja.

Prijavnice bodo obravnavane po času dospelja do zapolnitve mest, prednost bodo imele kulturne skupine, ki niso nastopile na Dnevih medgeneracijskega sožitja v letu 2019.

Pogoj za sodelovanje: izpolnjena prijavnica z vsemi podatki.

Rok za prijavo in kontakt:

Izpolnjeno prijavnico pošljite na ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov: dnevi-sozitia@zdus-zveza.si, najkasneje do 28. 2. 2020. Za več informacij je na voljo kontakt: 01/62 05 482 ali 051 656 532.

Obvestilo o nastopu: Izpolnjena prijavnica še ne pomeni potrjenega nastopa na prireditvi. Organizatorja bosta po preteku roka prijave zasnovala vsebinsko smiselno razporejene nastope po predvidenih dnevih. Prijavitelji boste o tem pisno obveščeni.

Organizator si pridružuje pravico do sprememb programa.

Organizatorja:

Zveza društev upokojencev Slovenije

Gospodarsko razstavišče d.o.o.

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUS
zveza društev upokojencev slovenije

Me MEDGENERACIJSKA
KoS KOALICIJA
SLOVENIJE

Zakaj na Dneve medgeneracijskega sožitja (DMS) v letu 2020

Pred nekaj dnevi smo sklicali Organizacijski odbor DMS 2020, ki je bil namenjen predstavitvi osnutka programa za prihodnje leto, predvsem pa odprt poziv za sodelovanje organizacijam in institucijam, ki so se prepoznale v naši osrednji tematiki, Stanovanjska problematika in stanovanjska mobilnost ter medgeneracijsko sožitje. Na sestanek so prišli predstavniki Agencije za varnost prometa, Mladinskega centra Idrija, Geodetske uprave, Zbornice za poslovanje z nepremičninami, Kmetijsko gozdarske zbornice, Mladinskega sveta Slovenije, Mreže MaMa, Nepremičninskega sklada PIZ, Simbioze Genesis, Socialne zbornice Slovenije, Stanovanjskega sklada RS, Zadrugatorja in Inštituta za študije stanovanj in prostora, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter Zveze potrošnikov Slovenije.

Predsednik Organizacijskega odbora Janez Sušnik se je prisotnim zahvalil za odziv in dejal, da je ZDUS zadovoljna z udeležbo predstavnikov tako pomembnih institucij kar kaže na to, da pripravljamo program, s katerim bomo prispevali k boljšemu jutri za vse generacije. Dijana Lukić sem v imenu ZDUS na kratko predstavila strokovni program **Medgeneracijske koalicije Slovenije**, kjer bomo spodbudili razpravo o prihodnosti študentskih namestitev, o možnostih reševanja prvega stanovanjskega vprašanja za mlade, spregovorili o oblikah skupnega bivanja, sodelovanja generacij pri reševanju bivanjskih vprašanj, izpostavili pa bivalni standard starejših in stanovanjsko mobilnost, ter nakazali, kakšne so potrebe starejših po prilagoditvah bivalnih prostorov. Zmotno je mišljenje, da bomo na DMS govorili samo o stanovanjskih in z bivanjem povezanih vprašanjih! ZDUS se je v letu 2019 pridružila številnim organizacijam, ki so podpisale poziv Vladi RS za sistemsko reševanje podnebnih sprememb, zato menimo, da lahko kot nevladna organizacija prispevamo k ozaveščanju posameznikov o tem, kaj lahko sami storimo za bolj čisto in zdravo okolje, zato v ta namen v sodelovanju z Društvom Ekologi brez meja in Umano-

Z D U S vabi Društva upokojencev iz vse Slovenije, ki še ne sodelujejo v programu Starejši za starejše, da se v letu 2020 pridružijo programu. Vse, kar za vstop v program potrebujete, je sklep Upravnega odbora društva - vse ostalo za vas uredimo v strokovni službi programa Starejši za starejše, kjer boste dobili še več informacij, osnovna navodila in odgovore na vsa vaša vprašanja, ki jih z nestrpnostjo pričakujemo. Dosegljivi smo na telefonskih številkah 01/ 515 52 41 ali 051 442 496 ali pa po e-pošti, starejsi@zdus-zveza.si

Vsa društva vabimo, da v program dela za leto 2020 vključite v mesecu maju obisk prireditve

Dnevi medgeneracijskega sožitja,

ki bodo potekali **od torka, 19. do četrтка, 21. maja 2020** na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Več o možnostih sodelovanja v programu pa kmalu na teh straneh.

tero pripravljamo delavnice, na katerih se boste lahko seznanili, kako živeti z manj odpadkov in kaj lahko storite za blaženje podnebnih sprememb. Na DMS 2020 boste izvedeli več o varni in pravilni rabi zdravil, si ogledali odličen primer dobre prakse, pa razstavo, na kateri so mladi v Idriji razmišljali o staranju, arhitekturi in prostoru in še marsikaj. Dnevi pa ne bi bili dogodek vseh vas, posameznih DU, s katerimi pripravljamo največji in najbogatejši kulturno-ustvarjalni program upokojencev na državni ravni. Za opis vsega bi potrebovali vsekakor kakšno stran več v naši reviji, ampak več o tem v prihodnjih številkah. Želimo še izraziti zadovoljstvo, da je ZDUS uspela pridobiti novega medijskega partnerja dogodka, to je Radio Prvi, ki bo z nami na samih dnevih v maju, že zdaj pa vabimo k poslušanju **Oddaje Storž**, (starejši v tretjem obdobju renesanse življenja,) ki bo na sporedu v četrtek, 9. 1. ob 10.30 s prvo tematsko oddajo o DMS 2020. Druge bodo sledile še 13. 2., 12. 3. in 9. 4.

Dijana Lukić

ZAHVALA SLOVENSKI POLICIJI ZA SODELOVANJE

Zveza društev upokojencev Slovenije je v letu 2019 v sklopu projekta »Starejši pešci varni v prometu,« ki ga je sofinancirala Agencija RS za varnost prometa, izvajala preventivne delavnice na terenu, pri društvih upokojencev. Zahvaljujemo se slovenski policiji, vodjem policijskih okolišev Kungota (Bernard Vesenjaj), Prevalje (Zoran Kralj), pomočniku komandirja Policijske postaje Brežice (Aleš Lorber) in policistki iz Policijske postaje Zagorje ob Savi (Berta Flisek) za sodelovanje, predvsem pa za dobro opravljeno delo v okviru letošnjih usposabljanj, na katerih je 100 naših članov osvežilo in pridobilo nova znanja s področja varnosti v cestnem prometu. Hvala tudi vsem sodelujočim prostovoljcem: Jurij Rifl (DU Zgornja Kungota), Alojz Ovnič (DU Prevalje), Saša Pohar (DU Brežice) in Anton Benko (DU Zagorje) ter vodji, Branku Suhadolniku.

Vodstvo Zveze društev upokojencev Slovenije

Program za člane Društev upokojencev

Zravnilišče »Reumal« Fojnica je sodobno opremljena specializirana ustanova za rehabilitacijo, rekreacijo, aktivni počitek in programirane športne aktivnosti. Zahvaljujoč čudoviti učinkovitosti radioaktivne termalne vode, sofisticirani medicinski opremljeni, osebju in dolgoletnim izkušnjam - že desetletja dosegajo omembe vredne rezultate, zlasti na področjih rehabilitacije z osteomuskularnim aparatom, kardiorehabilitacije, otroške rehabilitacije in rehabilitacije ter rehabilitacije športnikov in športnih poškodb.

ARANŽMA VKLJUČUJE:

- Zdravniški pregled
- Po potrebi kontrolni zdravniški pregled
- Štiri terapije po priporočilu zdravnika (razen manualne masaže)
- Uporaba wellness bazena po priporočilu zdravnika
- Vodenje medicinske dokumentacije (karton in odpustno pismo)
- Nastanitev v 1/2 sobi (tv, telefon, internet, kopalnica) in polni penzion (možno dieta)
- Glasbeni program 1x v času nastanitve

CENA PROGRAMA

(v ceno je vključen 20% popust za člane DU, turistično taksa in obvezno hotelsko zavarovanje):

01.12. - 28.02.	530KM/272€ (27,20€ dan)
01.03. - 30.06.	590KM/303€ (30,30€ dan)
01.07. - 20.09.	690KM/354€ (35,40€ dan)
20.09. - 30.11.	590KM/303€ (30,30€ dan)

DOPLAČILO ZA 1/1 SOBO:

01.12. - 28.02.	20KM (11€)
01.03. - 30.06.	25KM (13€)
01.07. - 20.09.	30KM (16€)
20.09. - 30.11.	25KM (13€)

NA 25 REZERVIRANIH POSTELJ, JE ENA GRATIS